

ERDÉLYI LAPOK

Főszerkesztő
DR. PAÁL ÁRPÁD

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Oradea - Nagyvárad, Str. Reg. Carol 5.**
(volt Szilágyi Dezső-ucca) - **Telefon 27**

Előfizetési árak: Egész évre 800, félévre 400, negyedévre 210, egy hóra 70 lej
határozatlanul Egész évre 60 P, félévre 30 P, negyedévre 15 P
Egyes szám ára 20 fillér vasárnap és ünnepeken 24 fillér

Főmunkatárs:
DR. GYÁRFÁS ELEMÉR

A Balkán-konferencia és a kisebbségi kérdés

A balkáni államok konferenciáját két évvel ezelőtt Athénben kezdték, tavaly Stambulban folytatták, s most Bukarestben — végeznek vele. A konferenciázás alapeszméje igen jó és igen komoly dolog. Az európai világész viharfészkének a belső rendezéséről van szó, még pedig úgy, hogy maguk a balkáni államok sok közös ügyükre közös elintézés-módot találjanak.

Csak annyit kell megemlítenünk, hogy a konferencia mostani bukaresti ülése is több albizottsággal dolgozott. Volt a légitranszport szabályozásával foglalkozó albizottság, amely a balkáni államok között egy nemzetközi repülőjárat-egyezményt akar létrehozni. Volt egészségügyi albizottság, amely a társadalom-politikai albizottsággal együttesen, a Balkánvidék különleges viszonyaival számolva, a közös és egységes irányelvek szerinti küzdelmet akarja a járványok és a társadalmi bajok ellen. Volt női albizottság, amely a Balkánon különösen jogtalanná lett nők vagyoni és személyi jogainak a rendezését, s a Balkánon különösen veszélyes arányú leánykereskedelem megszüntetését akarja végbevinni. Volt gazdasági bizottság, amely a Balkánon a nemzetközi kereskedelem közös szabályozását, s a mezőgazdasági érdekek közös szolgálatát kívánja elérni. Volt közlekedésügyi bizottság, amely a Balkán vízi- és szárazföldi útjainak közös rendszerbe foglalásával, a vámok

dolgával, s a Balkán és Európa többi része közötti forgalom kérdéseivel foglalkozott. Aztán volt albizottság a kulturális közlekedés ügyeire, a szellemi foglalkozásuak együttműködésére. Mindezek összefoglalójául a főbizottság a politikai és egyéb olyan ügyekkel foglalkozott, amelyek az egyes részletkérdések egy-ségbehozatalára szükségesek.

E szervezeten csak futólag áttekintve is eléggé megláthatjuk, hogy a balkáni konferenciáknak dolga bőven lehetne; a megoldani és elrendezni való feladatok szinte feltolulva kínálkoznak. Azonban éppen az a baj, hogy ennyi sok a probléma, amely körül mind több lehet a divergencia. A problemasokaságnak valami gerince, közös összetartója kellene, hogy legyen. Valami közös ideál, amely alapot és irányítást tudjon adni a részleteknek. A főbizottságnak, a politikai kérdések megvitató testületének ez lett volna a feladata, de az eddigi jelek szerint azt elvégezni nem tudta. Athénben és Stambulban még reménység mutatkozott rá, de Bukarestben szakítással bomlott ez a közös reménység.

Eddigi tudósításaink szerint a bolgárok voltak a fegyveresek, akik ezt a szakítást előidézték. Sőt olyan feltalálás is volt, hogy a bolgárok a kisebbségek kezeléséről való egyezményt nem akarták elfogadni, hanem ezt a kérdést következő évre akarták eltolni. És hogy ebben a többi balkáni állam (Albánia kivé-

telével) nem engedett, azért a bolgárok otthagyták a konferenciát.

A helyzet ilyen beállítása nem felel meg a tényeknek.

A konferencia többi államai már most az összes részletkérdésekre egy általános balkáni egyezményt akartak létrehozni. Erre mondták a bolgárok, hogy előbb az egymás közötti kényes kérdéseket, a közös politika gátlásait küszöböljék ki, ezek között különösen a kisebbségi kérdésre legyen tiszta megállapodás. Ha ez megvan, csak akkor lehet általános balkáni egyezményt kötni. Ezért indítványozták a bolgárok, hogy előbb a nagy kérdésekkel jöjjenek rendbe, s azután építsék föl a tetőzetet. Az alapos bolgárokkal szemben a többi a hirtelen tetőzetet akarja látni, ami valójában véve csak látszatmegoldásokra és kirakatosdi játéokra vezet.

A bolgárok vezetője, Trifon Trifonof elmondotta a sajtó képviselői előtt, hogy elvileg a balkáni egyezmény létrejövetele mellett van. De már a stambuli értekezleten Bulgária kifejezte, hogy előbb ama kérdéseket kell rendezni, amelyek a balkáni népek között izgalmakat okoznak, s így különösen a kisebbségi kérdést. Akkor a stambuli konferencia el is határozta, hogy e kérdések rendezésére az egyes országok küldöttségeit egymásközötti kétoldalú tárgyalásokra utasítja. Mingyárt a stambuli napok után Bulgária ilyen értelmű tárgyalások végett meg is kereste az egyes országok delegációit. Jugoszlávia meg is hívta Belgrádba a bolgárokat, de aztán táviratilag visszavonta a meghívást. Románia 1932 tavaszára jelezte az összejövetelt, de a további összehívás elmaradt. Egyedül

A gyermektolvaj

— Mit gondolsz, meddig tűröm ezt te, Jóska! Megmondtam, hat órára itt légy avval a szekérrel. Kinek adom el a piacon ezt a rengeteg holmit, ha te nyócker jössz! Mi? — hangzott Vargáné, a közismert „Sári néni” hangja.

— De tésasszony kérem...

— Fogd be a szád, te tekergő! Vidd ezt a barackot.

Jóska fürgén kapta vállára a nagy kosár barackot. Gyorsan le akarta tenni a kocsiára, hogy hamarabb forduljon a többiért. Most történt a szerencsétlenség. Nagyon a szélére tette. A kosár feldült és mind az ötven kiló barack szerteszejjel gurult az uccán. Ebben a pillanatban lépett ki Varga uram a szőlőskosárral. A kerítésajtóban játszott két kuvaszkölyökku-tya. A gazda nem vette őket észre. Elbotlott. Amilyen nagy volt, olyat esett, a szőlő felborult. Mindez olyan egyszerre és egy szempillantás alatt történt, hogy Sára néni, aki az ura hátamögött jött rengeteg virággal, a hirtelen ijedtségtől csak akkor eszmélt fel, amikor az uccai gyerekek röhögve szedték a barackot. Sára néni épp nyakon akarta egyiket csípni és elfelejtette, hogy virágot visz, utána nyult és a virág százfelé szóródott. Sára elsápadt a méregtől:

— Rendőrt! Rendőrt! — ordította. — Nem

mentek innen tolvaj népséget! Huncut gazemberek! Majd adok én nektek! Takarodjatok innen! Rendőrt! Hol van egy rendőr? Te meg mit bámulsz Jóska? Szedd már össze ezt a barackot! Még egy kosarat se lehet rád bízni!

Egész kis népcsődület támadt körülöttük. A szép őszi barack ott virított a porban a szőlő és a virágok mellett. Némelyik belegurult az ucca keskeny csatornájába, ahol már iszappá sűrűsödött az állott víz és békanyál úszott tetején.

En pár lépésről szemléltem az egész jelenetet, mert éppen elszámolásért mentem Vargánéhoz, aki a mi kertünk termését is árúsította. Láttam, hogy Vargák kapujában áll egy hároméves kislány. Fehéresen szőke a haja és csodálatosan kék a szeme, ugyanolyan kék ruhát viselt. Ott állt a kapuban és mosolyogva nyújtogatta csöpp kis kezét a kis kuvaszkölykök után:

— Kuta! Kuta! Dele ide.

Ujból felharsant Sára asszony hangja:

— Ezek a disznó dögök is mind kijöttek! Maris! Maris hallod-e! Csukd be az ajtót ezekre a kutyákra.

A kis kékszemű ránézett a beszélőre, gyorsan felkapott egy kis kutyát és besurrant a kertajtón.

Maris nagy sebtiben jött:

— Igenis tésasszony, zárom már. No, mars

bél — szólt a kutyákra és ráfordította az ajtóra a reteszt.

Vargák is felcihelődték ezalatt. Az asszony még mindig fűjt a dühtől. A két férfi sunyitva, lehajtott fejjel hallgatagon ült mellett.

— No Vargáné, én tizenegy után visszajövök, ugysis dolgom van a városban, most látom, nagyon izgatott, — szóltam hozzá.

— Igen, kisasszony, tessék visszagyünni, — felelte.

Elindult a szekér a piac felé.

Féltizenkettő is lehetett, amikor újra Vargákhoz mentem. Az úton egy kisírt szemű lányka állít meg:

— Kisasszony kérem! Nem tetszett látni egy kislányt az uccán, a hügomat nem találom, — mondja világfájdalmas arccal.

— Nem láttam senkit egész úton — felelem.

— Elveszett a kis testvérem, — tör ki belőle újra a sírás.

Megsajnáltam szegénykét, de tényleg senkivel sem találkoztam. Benyitok Vargákhoz. Maris a konyhában tesz-vesz.

— Jó napot, Maris. Hazajött már a tésasszony?

— Kezicsókolom kisasszony. Igenis, itthon vót instállom, de a rendőrségre hívtatták. oda kellett mennie.

— A rendőrségre? Minek?

az albánokkal tudott Bulgária tárgyalni és megegyezésre jutni.

Ilyen körülmények között a bolgárok a mostani balkáni konferencia összehívása előtt kérték Romániát, hogy míg ezek az előzetes tárgyalások le nem folynak, halasszák el magát a konferenciát. Mégis megtörtént a konferencia összehívása, amire a bolgárok Románia iránti tiszteletből eljöttek ugyan, de egyúttal azt is remélték, hogy álláspontjukat a konferencia honorálni fogja. Nem így történt. Emlatt nem volt a bolgároknak más módjuk, mint a konferencia elhagyása.

Most már a konferencia teljes ülése a bolgárok nélkül mégis megszövegezte az általános balkáni egyezményt. Az egyezmény 12. szakaszát azonban éppen a hiányzó bolgárokra való tekintettel udvarias módosítás alá vették. Eszerint a konferencia bizottságai szótöbbséggel hozzák ugyan határozataikat, de alapvető elvi kérdésekben az összes államok hozzájárulása szükséges.

Azért azonban a bolgárok nélkül a kisebbségi kérdésben is az egyezményt megszövegezték. (Ez a konferencia szerint nem alapvető elvi kérdés.) Az egyezmény 21. és 22. szakasza népkisebbségi hivatalok felállítását tervezi, ahová a népkisebbségi egyezmény alkalmazása iránti panaszok és folyamodványok intézhetők. A 23-ik szakasz egy Balkánközi bizottságot tervez a népkisebbségi ügyekre, s ez a bizottság minden évben egy más balkáni államban tartaná a székhelyét. A bolgárok híjával levő teljes ülés ezt szótöbbséggel szavazta meg; a jugoszlávok ellene szavaztak. Hűz volt az „igen” szavazat, négy a „nem”.

Az egyezmény 25. szakasza fontos elvet mond ki, mert elismeri a Nemzetek Szövetsége hatáskörét a kisebbségi kérdésekben. E szakasz szerint ugyanis a kisebbségügyi bizottság (a 23. szakasz szerinti Balkánközi fórum) is köteles a kisebbségi panaszt a Nemzetek Szövetségére elő terjeszteni, ha ő maga megegyezni nem tud a panasz elintézésében. A jugoszláv küldöttség ezt a rendelkezést kihagyatni kívánta. Azonban az ülés 17 szavazattal mégis bennehagyta az egyezmény szövegében. Heten ellene szavaztak, köztük két román delegátus.

A balkáni konferenciának egyelőre ennyi az eredménye a kisebbségi kérdésben.

— En nem tudom. Tessen addig bemeni az első szobába.

— Inkább itt ülök le — mutattam a virágos kertre és már nyitom is a kertajtót.

Körülnézek a sok rozmaring, rezeda, öszi-rózsa között; a kerítésnél látom, hogy Bodri kéthónapos fiaival a megcsodált kis kékszemű játszik. Babusgatja őket. Bodri pedig nem morog rá, hanem csak nézi. A kis kutyák, úgy látszik, megéheztek és kifáradtak a hancurozásban, mert anyjuk mellé fekszenek és már félálomban szopnak. A kisgyermek átfogja Bodri nyakát és nézi a kicsiket mindinkább neheztül szemmel. A végén ő maga is a kutyaház elé ül és álmosan hajítja Bodri nyakára fejét. A nagy kutya meg nem mozdu, nehogy akármelyiket is feléressze. En is halkán kimegyek a kertből.

Eppen jókor. Sára asszony jön magából kikelve:

— Hát hallott már ilyet a kisasszony! Engem, aki becsületben negyvennyolc évet érttem meg, a rendőrségre visznek. Engem! Te-kintetes Varga Antalné, született Kovács Sarán! És azt merik mondani, hogy gyermek-tolvaj vagyok! En a gyermektolvaj! Ééé!

— Mondja már, mi történt? — biztatom.

— Hát az történt, hogy reggel, ma reggel Szabóné elküldte egy negyedkiló húsért a kislányát ide a henteshez, az magával hozta hároméves kis szőke huzát. Akkor volt, hogy az a barom Jóska kiborította a barackot. A kis-

Uj kereszteshadsereget!

Pacha dr. temesvári püspök körlevele az inségakciónál. Falvak a városért. Minden hitközségben Karitászbizottság. Az ember át akar jutni a viszontagságok zátonyán

Temesvár. (Saját tud.) Már a tavaly nagyarányú segélyakció indult meg szerte az egyházmegyében Pacha Agost dr. megyéspüspök lelkes szótára és most, az idei tél küszöbén újból megjelent a püspöki körlevél, amely felszólít mindeneket, vessen számot a helyzettel, keresztény mivoltával és Krisztus szeretetparancsával és aztán adjon, két kézzel adjon, aki adni tud! Krisztus Király magasztos ünnepének felemelő hangulatában indult el mindenfelé a temesvári egyházmegyébe a püspöki szózat, annak a királynak az ünnepeléstjén, aki megparancsolta az alattvalóinak: Uj parancsot adok nektek, hogy szeressétek egymást, miként én szeretlek titeket!

Kimenteni a testvéreket a nyomor sírjából...

— Egy esztendeje — írja a körlevél, — hogy Szentséges Atyánknak, XI. Pius pápának korunk nyomozó szükségéről kibocsátott apostoli körlevele kapcsán atyai szózatot intéztem hozzátok s papjaimat és keresztény híveimet egyaránt sürgettem, hogy szent és áldozatkész munkaközösségbe tömörüljenek a felebaráti szeretet, testvéri támogatás és az irgalmasság műveinek gyakorlására. Az akkori súlyos helyzet mit sem enyhült, sőt több vonatkozásban még nyomozóbb lett. A közelgő tél, a szűkölködők és munkanélküliek folyton növekvő száma épúgy, min a változatlanul súlyos gazdasági pangás a télvíz be-köszöntével újra igen nehéz feladatokat, nagy kötelességeket ró kedves papjaimra és derék katolikus népemre. Ezért megint csak megújítom a kereszténység fenkölt Pejének mélyen átértelt felhívását, amellyel mindnyájunkat az irgalom és könyörülő segítség kereszteshadseregébe szólít. Miként hajdan, évszázadokkal ezelőtt, az egész kereszténységet szent kereszteshadseregbe egyesítette a pápa, hogy az üdvözítő Krisztus drága sírját felszabadítsa, úgy hangzik el most is toborzó szózata világszerte: az imádság, a segítségnyújtás, a nagylelkű jótékonyág keresztshadjáratára. Hogy a viszontagságos idők nyomorának sírjából kimentsük keresztény testvéreinket! Napjaink súlyos megpróbáltatásaiban igazán csak a résztvevő irgalom, a

könyörülő szív és a segítő szeretet képes enyhíteni a szűkölködők sorsát és csillapítani a nélkülözésektől háborgó kedélyeket annyira, hogy a népámítók izgatásaira ne hajoljanak.

Emberek, fel a gátra!

— Miként tehát az elmúlt télen, amikor az összes hívatott erők egységes és nagylelkű együttműködése az általános inség leküzdésében oly hathatósan bizonyult, amikor érdemes katolikus egyháztanácsaink buzgó közsgégi előjáróságokkal egyetértésben, iskoláink, tantestületeink, különféle katolikus egyesületeink mindenfelé oly elismeréseméltó munkát végeztek... mint ahogyan nagy veszedelmek óráiban felhangzik a vészkiáltás: Emberek, fel a gátra mindannyian! Fel az együttes mentőmunkára — legyen úgy ezúttal is!

— Munkálkodjanak tehát t. Papjaim ezidén is a hosszú télen át a tavasz beálltáig kettőzött buzgalommal, lankadatlan segítőkészséggel a szűkölködők, keresetnélküliek támogatásán és minden rendelkezésre álló eszközzel — amiben minden bizonyonnyal jószívű katolikus családok is segédkezni fognak — nemes lelkek útján vegyék különös pártfogásukba a nyomorgó gyermekvilágot. Bizton remélhető, hogy az illetékes hatóságok ebben az évben is ugyanoly dícséretes buzgalommal szentelnek majd az inségesek és munkanélküliek segélyezésének, mint tavaly. Kívánatos azonban, hogy az egyházközségek körében külön bizottságok is alakuljanak: karitás- és segélyező-bizottságok, amelyek a különböző katolikus hitbuzgalmi egyesületek egy-egy képviselőjével kiegészítik magukat s legfőképpen a katolikus tanárokat is felkéri közreműködésre.

Megállapítja a püspök, hogy a bizottságok munkaköre a helyi szegények jegyzékének összeállítása, a pénzbeli adományok, termények, élelmiszerek, ruhafélék, egyéb szükségleti cikkek, fűtőanyag rendszeres gyűjtése és igazságos kiosztása. A falvaktól, ahol inkább élelmiszerek gyűjthetők nagyobb mennyiségben, szállítsák ezeket a nagyobb városokba, ahol viszont a keresetnélküliek és szűkölködők nagyobb tömege kénytelen tengődni.

Szent Erzsébet szellemében

— Szegénygondozó mozgalmunkat a múlt évben Árpádházi Szent Erzsébetnek, ennek a földi angyalnak és a keresztény irgalom példaképének oltalma alá helyeztük. Ő, akit a „keresztrefeszített Irgalom” nevével illetnek, kísérelje mennyei közbenjárásával, imával és védelmével a mi segítőmunkánkat. Ohajom, hogy a katolikus iskolák és egyetek Szent Erzsébet napja körül ünnepeket rendezzenek: felhívásként a szűkölködők segélyezésére. Elrendelem, hogy a templomokban november 19-től 22-ig szentmise után a lorettói litániát imádkozzák a hívek és a kitett Ödvözlőgyet ajánljának fel a segítőmozgalom sikeréért. A fohással: Ó, Szent Erzsébet, a keresztény jótékonyág példaképe és védőasszonya, könyörögj érettünk!

— Nagyon alkalomszerű, hogy október 30-ára „takarékosági napot” rendezzenek. A bölcs, a józan takarékoság nagyon jól fér össze a keresztény bőkezűséggel. Sőt a jó keresztény értelmében azt tartjuk igazi bőkezűségnek, amikor igényeinket szűkebbre szabjuk, egy-egy kedvtelésünkről, kényelmi szokásunkról lemondunk, hogy Isten iránt való szeretetből annál dúsabb adománnyal áldozhassunk a szegények és szűkölködők oltárára... A keresztény szeretet győzelmes ereje, amelyet örök királyunk, Krisztusunk evangéliuma hirdet, aki a felebaráti szeretetet

Sziklay Györgyike.

rendelte legfőbb törvényül, aki arra tanított: Amit nyomorgó testvéreitek közül a legkisebbel cselekesztek, velem cselekedtetek" ... igen, ez az, oly szigorral parancsolt szeretet most is, a jelen nyomasztó körülményei között, megszabadítja majd az emberiséget és a viszontagságok zátonyain szerencsésen átsegíti!

Végetért a Balkán-konferencia

Megnemtámadási egyezményt és vámszövetséget terveztek a részvevő államok

Bukarestből jelentik: Szerdán este értek véget a Balkán-értekezlet tanácskozásai. A záró ülésen a bolgár küldöttség tagjai már nem jelentek meg. Pop-Cicio István felolvasta a konferencián résztvevő államok között megkötendő Balkán-paktum előzetes tervezetét. A tervezet aláírói megnemtámadási szerződést és vámszövetséget kötnek és rendeznek a népkisebbségi kérdést. A tervezet pontjairól a kiküldöttek részletesen beszámolnának kormányaiknak és válaszukat a legközelebb összeülő Balkán-értekezleten adnák meg.

Brandsch Rudolf, volt kisebbségi alminiszter keresi a volt minisztériumát

Bukarestből jelentik: A német párt vezetésében nagy megütközést keltett Maniu Gyula miniszterelnöknek egyik Kolozsváron tett kijelentése, amely úgy hangzott, hogy a kormány — takarékosági szempontból — egyelőre betöltetlenül hagyja a kisebbségi alminiszter székét. Brandsch Rudolf Kolozsváron igyekezett a kormányelnököt kedvezőbb belátásra bírni, de eredménytelenül. Most attól tartanak, hogy a kisebbségi alminisztérium intézményét a kormány véglegesen megszünteti.

A miniszter eltiltotta a „Csak egy virágszálát“ gyűjtést a váradi tudószanatórium részére

Nagyvárad város közönsége példamutató áldozatkészsége mintegy 20 évvel ezelőtt egy nagyszerűen felszerelt tüdőbeteg-szanatórium létesítését tette lehetővé. A gyönyörű sanatórium a legmodernebb és legkitünőbb vezetés alatt ma is kifogástalanul működik, sőt folyton fejlődve európai magaslapon áll és évente a betegek százait adja vissza az életnek, a családnak és a társadalmi munkának. A közintézmények maguk is jól ismerik a váradi sanatórium kiválóságát és például a CFR vezérigazgatósága tuberkulotikus betegeinek egy igen tekintélyes hányadát utalja a kitünő intézetbe.

A sanatóriumnak nincsenek rendes jövedelmei, nincs vagyona, nincsen jelentékeny készpénzbeli tőkeállománya s a rendkívül mérsekelt ellátási és gyógydíjak sem biztosítanak számottevő jövedelmet. Ily viszonyok között a közhasznú népjóléti intézmény gazdaságilag jóformán a közjótékonyaságra támaszkodik és szükségleteinek jelentékeny részét közadakozásból fedezi. Mióta a sanatórium fennáll, állandóan szokásban volt, hogy Mindszentek ünnepén és halottak napján társadalmi gyűjtést rendezett. Az intézet vezetősége az idén is engedélyt kért a gyűjtésre, de a kérelmet a közegészségügyi minisztérium minden indoklás nélkül elutasította. Mindnyájunkat meglep ez az érthetetlen határozat. Miért? Talán úgy fellendült Romániában a népjólét, hogy a tízezreket pusztító tipikus népbetegség, a félelmetes tuberkulózis megszégyenülten futamodott meg ennyi tökéletesség, ennyi boldogság elől? Alig hisszük! És éppen ezért ezen a helyen apellálunk a rosszul értesült közegészségügyi kormányzattól a helyesen informálandó miniszterhez.

Harminchatórás munkahét változatlan bérrel

— A belga katolikus munkás-szervezetek állástoglalása —

Az olasz kormány a mai nagy munkanélküliségre való tekintettel a genfi Nemzetközi Munkaügyi Hivatalnak azt az indítványt tette, hogy a negyvenórás munkahét behozatalát kezdeményezze. Genf két napi vita után elhatározta, hogy a kérdést tárgyalás alá veszi — még pedig a következőképpen: Előbb 1933 januárjában tárgyaljanak róla külön értekezleten a kormányok, külön a munkaadók és külön a munkások. Az ő előterjesztésüket tárgyalás alá veszi a Munkaügyi Hivatal igazgatói tanácsa jövő októberben Madridban és majd, ha az igazgatótanács is jónak látja, akkor ez a kérdés jövő évi nemzetközi munkaügyi értekezleten is tárgyalás alá kerül.

Ez a határozat igazában nem sokkal több, mint nesze semmi, fogd meg jól. Mert aki ismeri a genfi tanácskozások formalitásait és nehézségeit, az már jóelőre sejtí, hogy a kérdés valószínűleg vagy elalszik, vagy ellaposodik. Annyival is inkább, mert ilyenmű határozatoknak messzemenő gazdasági kihatásai lennének úgy a munkások, mint a munkaadók szempontjából. Nem olyan egyszerű a kérdés, amelynek megoldását hamarosan várni lehetne.

Erdekes, — mint az *Osservatore Romano* jelenti, — hogy ezzel a kérdéssel a belga katolikus szakszervezetek központja is foglalkozott legutóbbi évi közgyűlésén, 1932 augusztus

13—15 között Brugesben. A kérdésnek előadója P. Arendt jezsuita atya volt, aki mérnök-ember és a szerzetbelépése előtt maga is gyáros volt.

A tudós jezsuita atya szerint arra kell törekedni, hogy a nyomasztó munka idejét minimumra szállítsuk és így lehetővé tegyük, hogy a munkás is emberhez méltó életet élhessen, szellemi, de főképpen lelki igényeit ő is kielégíthesse. Már az Egyházi Törvénykönyv is kánonai közé foglalta azt az alapelvet, hogy nem szabad a munkásokat túlságosan megterhelni, nem szabad annyit dolgoztatni velük, hogy emiatt családi vagy lelki kötelességeiket kénytelenek legyenek elhagyni. Ennek a „szociális kánonnak“ szellemében javasolja P. Arendt, hogy a munkaidő leszállítását — nem is heti 40, hanem napi 6, tehát heti 36 órára. Ez annyival is inkább kívánatos, mert egyrészt úgyszólván sok a munkanélküli, másrészt a mai fejlett technika mellett túltermelés mutatkozik minden vonalon. Ezt a munkaidő-leszállítást, szerinte, észszerű gazdálkodás mellett úgy is meg lehetne valósítani, hogy azért megmaradnának a mai munkabérek. Azt javasolja továbbá, hogy amíg a mai nyomasztó munkanélküliség tart, addig a munkások felváltva dolgozzanak az üzemekben, hogy arányosan és méltányosan részesüljenek keresetben.

Budapestiek Bukarestben

— Zavaró hangok a vendégfogadás ellen —

Bukarestből jelentik: Budapest fűdővárosi küldöttsége Némethy László városi tanácsos vezetésével csütörtökön reggel megérkezett Bukarestbe. Dobrescu polgármester fogadta hivatalosan a vendégeket és összeállította programjukat. Csütörtökön és pénteken Bukarest, szombat Konstanca és vasárnap Sinaia nevezetességeit nézik meg. Hétfőn utaznak vissza Budapestre. A csütörtöki fogadtatáson, román és magyar részről hangzottak el üdvözlő beszédek. A magyarok lelkesen kiáltották: „Éljen Bukarest, éljen Románia!“ Este a vezetőség bankettet rendezett a vendégek tiszteletére. Hétfőn pedig bizottság fogja őket a határig kísélni. A Curentul és Universul című sovíniszta román lapok ellenséges hangon nyilatkoznak Dobrescuról, a hivatalos fogadtatásért. Az Universul kampányt akar indítani a revizionista propaganda és politika ellen. Saját palotájába hívja össze ebből a célból a hazafias egyesületek képviselőit.

Ezzel szemben a Dimineata azt írja, hogy ennek a látogatásnak nemcsak ta-

Fontos kihallgatások Szinájában

Hírek a királyi pár megkoronázásáról

Bukarestből jelentik: A király szerdán délután sinajai kastélyában kihallgatáson fogadta Titulescu külügyminisztert. Csütörtökön Maniu Gyula miniszterelnök jelent meg a királynál Sinájában.

A külügyminiszter csütörtökön Bra-tianu Györggyel is tárgyalt.

Politikai körökben a sinajai kihallgatásoknak most különös jelentőséget tulajdonítanak. Összefüggésbe hozzák a „Calendarul“ című bukaresti lapnak egy feltűnést keltő közleményével, amely Heléna királyné hozatásával foglalkozott. E közlemény szerint a királyi pár együttes megkoronázása van szóban.

nulmányi jellege van, hanem elsősorban a két nemzet közötti közeledésnek igen fontos szakaszát jelzi. Egyes lapoknak a vendégekkel szemben elfoglalt sovíniszta álláspontját el kell ítélni, nemcsak azért, mert ez az álláspont a vendéglátó házigazda kötelezettségével nem egyeztethető össze, hanem azért is, mert nem szabad elfelejteni azt a fényes fogadtatást, amelyben a román fűdőorvosoknak Budapest volt része. Az a körülmény, hogy a budapesti revizionista körök épp most kezdtek újabb akciót, nem szolgálhat okul arra, hogy épp azokat fogadják Bukarestben ellenséges érülettel, akik a két nemzet közeledésén dolgoznak, mert különben sohasem szünik meg a két ország közötti ellenségeskedés. A cikk végül reméli, hogy a román közvélemény megérti mindezt és hogy épp olyan fényes fogadtatásban részesíti a budapesti vendégeket, mint ezek részesítették a román balneológusokat.

Kihírdették az új konverziós törvényt. (Bukarest.) A hivatalos lap csütörtöki száma nyilvánosságra hozta a konverziós törvény módosításáról szóló törvény telpjes szövegét. Ezzel a törvény kihirdetése megtörtént. A kihirdetés eddigi késedelme többféle magyarázatra adott okot.

Municliót foglaltak le a horvát felkelők. Zágrábból jelentik: A horvát felkelők egyik fegyveres különítménye megtámadta a Lika Krabava megyében fekvő Perusics vasútállomáson vesztegelő municions teherállító vonatot. A mozdonyvezetőt leütötték és a vonat rakományát magukkal vitték.

Franciaország erősíti hajóhadát. Párizsból jelentik: A tengerészügyi minisztérium egy huszonhatezer tonnás hadihajó megépítését rendelte el. A tengerészügyi minisztérium a hajóépítés fontosságáról azzal győzte meg a tiltakozó parlamenti kisebbséget, hogy ami az Egyesült Államok hadihajó parkját illeti, Franciaország nem maradhat és egyenértékű hadihajókkal kell rendelkeznie.

A bomba-per utolsó felvonása

— A vád és védelem harca dr. Barabás fölött —

Csikszereda. (Saját tud.) Lascov főügyész vádbeszéde után a védőbeszédre került a sor. Ezt megelőzőleg a magánvád képviselői mondották el beszédeiket.

Dr. Márton András, Dr. Sándor Balázs ügyvédjelöltje a Dr. Ávédné és kiskorú gyermekei nevében hárommillió 172 ezer lei kártérítés megítélését kéri mindhárom vádlott terhére. Valamint a költségekben való elmarasztalásukat is.

Utána Dr. Sándory Mihály, az elhalt Dr. Ávéd édesanyja és öccse nevében mondja el vádbeszédét. Szellemesen fejti ki, hogy Barabásról nem tettezi fel, hogy gyilkolni, illetve gyilkoltatni akart. Nincsen valami nagy elismeréssel Barabásnak ügyvédi képesítéséről sem társadalmi életéről, azonban Gyergyóalfaluban mégis csak megállta a helyét. Hogy hibás abban a tekintetben, hogy a merénylet megtörténhetett, az szerinte bizonyos. Ebben a vonatkozásban kéri a törvényszéket, hogy ítélkezék Barabás fölött és Pál Dénes, valamint Ambrus fölött. Kártérítés fejében úgy az áldozat édesanyja, valamint testvére részére 1—1 lei megtérítést kéri.

Megszólal a védelem

Dr. Debu, a Pál Dénes védője emelkedik aztán szólásra. Kijelenti, hogy Ambrus Lajos és védenca Pál Dénes is csak eszközök voltak a Barabás kezében. Ő a tulajdonképeni gyilkos. Amint a vallomásokból is kiderült, Ambrus és Pál csak megakarták ijesztetni Dr. Ávédot. Pál Dénes vallomásából az is kiderül, hogy azt sem tudta, milyen a dinamit, annál kevésbé volt tudatában annak, hogy azzal ölni is lehet. Emiatt előremegfontoltságról szó sem lehet. Mindenért Barabás tartozik büntető felelősséggel. Ő, mint volt tűzértiszt, tudhatta, hogy a dinamittal, ha megijesztenek valakit, az könnyen életébe kerülhet annak, akit ijesztésre ítélték. Tehát az előremegfontoltság együtt volt meg a felbujtással. Védenca különben az orvosi beszámíthatatlanság megállapítása ellenére is gyenge akaratú ember. Barabás nagyon könnyen tudta befolyásolni az anyagilag tönkrement Pált s így következett be a merénylet elkövetése. Pál részére a lehető legminimálisabb büntetés megállapítását kéri, miután felmentést nem kérhet, mert tettét beismerte, amit szintén enyhítő körülménynek kell venni.

Dr. Negrea, az Ambrus Lajos védője ismerteti a per anyagának részletes tárgyalása alkalmával általunk már többször kifejtett helyzetet. A nyomasztó gazdasági viszonyok adósságba keverték a falvak lakosságát. Ambrus Lajos is egy időben egyike volt a falu tehetőse embereinek, de megindul alóla a föld és a merénylet után, jul. 9-ére kitűzött árverés megérlelte benne a gondolatot, hogy tenni kellene valamit. Háta mögött érezte minden alkalommal Barabást, aki mindig az hajtotta, el kell tenni láb alól Ávédot s akkor a nyomorúság egyik szerzőjétől megszabadul a falu. Ambrus tulajdonképpen nem csinált egyebet, csak a dinamitot szerezte meg. Pál Dénes nem gyermek, hogy ne tudta volna, milyen veszélyes játékszer a dinamit. Ambrus azt is tudta, hogy Barabás állandóan Ávéd ellen tört és éppen ezért nem is igen akart Barabással mutatkozni, annál ke-

vésbé akarta, hogy Ávédot eltegyék láb alól. Felmentést kéri Ambrus Lajos részére.

Barabás védője felmentést kéri

Utána általános figyelem közepette Dr. Abrahám, Barabás védője emelkedik szólásra. Kijelenti, hogy elsősorban Lascov főügyész tegnapi vádbeszédében foglalt személyeskedésre kíván reflektálni. Ha valaki belép a törvényszék épületébe — mondotta — és megnézi a tárgyalóterem ajtajára kifüggesztett tárgyalási rendet s aztán meghallgatja a főtárgyalás lefolyását, azt veheti észre, hogy Ambrus Lajos és Pál Dénes tettekről igen kevés szó esik. Mindenütt csak a Barabás nevével lehet hallani, s ha valaki nem ismerné az egész ügyet, azt is gondolhatná, hogy Barabás mellett én, mint Barabás védője, szintén vádlott vagyok. A főügyész úr tegnapi beszéde során egy és fél órán keresztül aposztrofált engemet és bírálta azt a tevékenységemet, amelyet lelkiismereti kötelességem volt megtenni védenem érdekében. Beszéde során, nyilván Lascov ügyész tegnapi felszólalásaira, állandóan névszerint említi a főügyészt, aki több rendben élénken és türelmellenül tiltakozik. Általában Abrahám védő majdnem minden mondatára közbeszól, úgy, hogy elnök kénytelen arra kérni a védőt, maradjon a tárgynál és használja a perrendtartás szerinti megszólításokat. A főügyészt is kéri, várja türelemmel a beszéd végét s azután tegye meg az észrevételeit.

Ennek ellenére még sokáig replikázik az ügyész, aztán sűrűn jegyzet és általában élénk arcjárással kíséri a védőbeszédet. Abrahám részletesen, a legkisebb körülményeket sem hagyva figyelmen kívül, bizonyítja, hogy a vád tanúinak a vallomása miért nem állhat meg Barabással szemben. Ungvári, a vád koronatanúja esküdt ellensége Barabásnak. Több peres ügyük volt, ezért vallomására a vád sem támaszkodhatik. A vizsgálatot levezető vizsgálóbíró ellen feljelentést adott be annak idején, mert addig, amíg a vád tanúit napokig hallgatta ki, a védelem számára csak

egyetlen ízben tűzött ki határidőt. Ennek következtében a vizsgálóbíró ellen fegyelmi eljárás is van folyamatban.

Az ügyész indignálódva ugrik fel és követeli, hogy az elnök utasítsa rendre védőt, mert a magistratura tekintélye forog kockán. A nagy nyilvánosság elé nem tartozik, hogy fegyelmi van-e, vagy nincs egy törvényszéki bíró ellen.

Az elnök higgadt magatartása és erélyes közbelépése végre nyugodtabb atmoszférát teremtett, amit annak is lehet köszönni, mert Abrahám dr. kijelentette, hogy beszédének a személyi részét befejezte és most már áttér a tulajdonképeni védelemre.

Szemünk előtt ismét elvonul a fertelmes merénylet és annak indító okai borzalmas gazdasági válságról tanúskodnak. Sajnos, ezzel egyenlő az erkölcsi válság is. Minden vallomásra külön teszi meg észrevételeit és a magánvád képviselőinek, Dr. Sándor Balázs és Dr. Sándory ügyvédnek, valamint Dr. Ávédné vallomásaiból állapítja meg, hogy Barabás nem lehet felbujtója egy gyilkosságnak. *Kizárja az a körülmény is, hogy a merénylet estjén is együtt sédtáltak Ávéd és Barabás.* Soha az Ügyvédi Kamarához sem közvetve, sem közvetlenül feljelentés nem érkezett, hogy irigykedtek volna egymásra, vagy ellenséges viszonyban lettek volna. Aztán Barabásnak meg van az alibije. Addig, amíg Strasser Anna üzletében ujságot olvasott, nem beszélhetett a merényletessel, amint Ungvári és társai állítják.

Itt az ügyész ismét beleszól és gúnyosan jelenti ki, az alibi kérdésében együtt vannak.

Délután félkettő az óra és Abrahám megrendületlenül beszél, látszik, hogy nem egyhamar fejezi be beszédét. Végül is a törvényszék a tárgyalást csütörtök reggel nyolc órára halasztja el a szerdai ünnep miatt, amikor Abrahám dr. folytatni fogja nagyszabású védőbeszédét, amelynek befejezésére, amint mondotta, még legalább egy délelőtti szükséges.

Utána következik az ügyész, akinek a sok jegyzeteiből lehet következtetni hosszú replikájára is. Így ítéltre csütörtök este, vagy péntekre lehet számítani.

Addig is a törvényszék folyosóján fogadásokat kötnek az emberek arra, hogy elítélik, vagy felmentik-e Barabást.

Színházi filléresgyors indul november 10-én Budapestre

Díszelőadások az erdélyiek részére. Visszautazás 16-án. Jelentkezni lehet az Erdélyi Lapok kiadóhivatalánál

Az „Orbis” kolozsvári nemzetközi utazási iroda november 10-én filléres vonatot indít Budapestre, azzal a céllal, hogy az intelligens erdélyi közönséggel megismeresse a budapesti színházi kultúrát. Ennek a célnak a szolgálatába kíván szegődni akkor, amikor sikerült a társasutazáson résztvevőknek egy négynapos kellemes szórakozást biztosítani, anélkül, hogy ez különösebb anyagi megterhelést jelentene.

Kolozsvárról 690 lelért,
Nagyváradról 475 lelért

vehet részt az Orbis budapesti társasutazásánál, amely összegért az Orbis utazási iroda a következőket adja:

Budapest oda- és visszautazás gyorsvonati sebességgel futó vonaton. Magyar vízum. Ingyenes részvétel zenés, uzsonnával egybekötött divatrevü bemutatón. A legújabb őszi és téli párizsi divatújdonságok bemutatása.

Ezeket a kedvezményeket kivül minden utas 6 pengő lefizetés ellenében résztvehet a Nemzeti Színház és az Operaház ünnepi előadásán, amelyet az Orbis színházi vonat utasai részére rendeznek.

Ezenkívül minden utas kap kívánságához képest 50 százalékos kedvezmény igénybevételeire jogosító színházi utalványokat. Már most megjegyezzük, hogy 6 pengő összegért az Operában és a Nemzeti Színházban a legjobb helyeket kapják utasaink, aminek a napi ára a két előadásra 16 pengő.

Olcsó elszállásolásra is gondoskodik az „Orbis” iroda szervezete, mert az egész budapesti ottartózkodás alatt jó szállodákban szobát és reggelit 29 pengőért ad utasainak, szobát teljes ellátással, az egész ott tartózkodás alatt, napi háromszori bőséges étkezéssel együtt 54 pengőért.

Jelentkezni lehet lapunk kiadóhivatalában személyesen vagy levélben vagy vidéki megbízottainknál november hó 4-éig, ahol a jelentkezéskor 300 leit kell fizetni, a hátralékos összeget legkésőbb november nyolcig. A filléres-gyors pontos indulási ideje Kolozsvárról 9—10 óra körül lesz, úgy, hogy Nagyváradról kb. délután 2 és fél 3 között indul. Pontosabb indulási tájékoztatást az indulás előtt egy-néhány nappal adunk, amikor a C. F. R. ezt velünk is közli. A részvételhez útlelvet szükséges.

Ha kiváló, finom és teljesen tisztán készült egészséges süteményeket, kalácsokat és mindenfajta újdonságokat óhajt élvezni, úgy vásároljon a

KATONA sütőde
fő- és fiókjületeiből. Cluj-Kolozsvár.
Főüzlet: Calea Victoriei 14. — Fiókjületek: I. Str. Memorandului 20. II. Cal. Reg. Ferdinand 32. III. Str. Regina Maria 27. — Lerakatok: Strada Universității 2. Str. Nic. Iorga 10. Calea Moșilor 27. Str. Reg. Ferdinand 77.

Nő a zavar Poroszországban a két kormány miatt

— Brüning volt kancellárt Bambergben kövel megdobálták —

A lipcei állami főtörvényszék ítéletéről már napokkal ezelőtt jelentettük, hogy ennek értelmében Poroszországnak két kormánya van. Egyik a Papen birodalmi biztosi kormánya, amely átmenetileg a rendfenntartásra hivatott. A másik a választott porosz kormány, amely jogilag továbbra is a porosz állam képviselője a birodalom, a többi országok és egyéb közjogi testületek felé. Van tehát egy gyakorlati és egy elméleti kormány.

A bírósági döntés sok zavart okoz. Mindkét kormány követeli a hatósági jogokat s az iránta való engedelmességet. A jobboldali sajtó türelmetlenül követeli a Papen-kormánytól, hogy erősen veszen véget ennek a visszás állapotnak, mert már a közönség azt sem tudja, ki kormányoz hát Poroszországban.

Az elmozdított kormány minisztertanácsot tartott

Berlinből jelentik: A porosz államminisztérium irodája a következő közleményt adta ki:

A porosz államminiszterium ma délután előtt Braun dr. miniszterelnök elnöke alatt minisztertanácsra ült össze, amelyen valamennyi miniszter megjelent. Poroszországnak a lipcei pörben megbízott képviselői jelentést tettek az állam-törvényszék előtt lefolyt tárgyalásról. Azután részletes megvitatásra került az államtörvényszék előtt lefolyt tárgyalásról. Azután részletes megvitatásra került az államtörvényszék döntése által teremtett helyzet. Braun miniszterelnök a porosz államkormány egységes felfogásaként megállapította, hogy a kormány az államtörvényszék döntését mértékadónak tartja és alkalmasnak arra, hogy a helyzet kibontakozásának alapjául szolgáljon. Az államminiszteriumnak e szerint nemcsak joga, hanem kötelessége is, hogy betöltse azt a hatáskört, amely a döntés után őt továbbra is megilleti. Az állami kormány ezt a hatáskört igyekezni fog olyan értelemben betölteni, amely lehetővé teszi a surlódásmentes együttműködést a többi felelős tényszerű és ebben a törekvésében csupán a birodalom és az ország érdekei fogják vezérelni.

Megkezdődött a választási csata huszonegy párt között

Berlinből jelentik: A november hatodikai választásra a birodalmi választásokat intéző központi bizottságba huszonegy párt adta be jelentkezését. A jelentkezőkből három pártot formai okokból visszautasítottak. A választási küzdelem tehát 21 párt között fog lefolyni, akik közül azonban csak a nemzeti szocialista, a centrum, a szocialista, a kommunista és a Hugenberg-Papen-féle nemzeti párt vehető komolyan. Eddigi jelek szerint

Gaal Gaszton emlékezete a magyar parlamentben

Budapestről jelentik: Csütörtökön délelőtt tíz órakor a kisgazdapárt tagjai a gyász jeléül fekete ruhákban jelentek meg a parlamentben. Almásy gróf, a Ház elnöke meghatottan, megleghangú beszéddel búcsúztatta a halott Gaal Gaszton, majd javaslatára egyhangúan elhatározták, hogy érdemeit és halálát jegyzőkönyvben örökítik meg. Gömbös mondott még néhány megemlékező szót, a független kisgazdapárt nevében pedig Hegymegi Kiss Pál beszélt.

rint az utóbbi párt részére a nemzeti szocialistákból bizonyos lemorzsolódás lesz, de egyébként a nagy pártok aránya nagyjában változatlan marad.

Bambergi jelentés szerint ott súlyos zavargások voltak a választási harcból kifolyólag. Brüning volt kancellárt is megtámadták, kocsiját megdobálták, ami annál feltűnőbb, mert Brüningnek még mindig igen nagy a népszerűsége.

Állandóan folyik a vér a magyar-osztrák határon

Az osztrák határőrök eddig tizenegy osztrák csempészt lőttek agyon

Sopronból jelentik: Az osztrákok a legélesebb eszközökkel folytatják a gazdasági háborút Magyarország ellen. A határt szinte légmentesen elzárták és szuronyerdő vigyáz arra, nehogy valaki engedély nélkül jusson át osztrák területre. A vámőrökön kívül eleinte csendőrökkel rakták meg a határt, mivel azonban a csendőröknek fegyverhasználati joguk nincsen, később katonaságot vezényeltek ki és ezt nemcsak kézi fegyverekkel, hanem gépfegyverrel is felszerelték. Mióta a katonaság megjelent, puskaropogástól hangos az osztrák határ.

Valóságos hajtóvadászatot rendeznek a csempészekre és előzetes figyelmeztetés nélkül lövik le őket. A csempészek többnyire osztrák álmepolgárok, akik nem akarnak belnyugodni abba, hogy méregdrágán fizessék meg az élelmiszerárakat, amikor pár kilométerrel

Remek moreé csikó bunda,

elsőrendű kidolgozás,

10,000 lei! 15,000 lei!

olyan, mint a breitschwanz.

Dán Fülöp-nél

Budapest, Dorottya-u. 1.

Gerbaud-palota,

Modelljeim fényképeit katalógusomban küldöm 15 lei postabélyeg ellenében.

odébb, magyar területen, olcsón vásárolhatnak. A rendszeres osztrák hajtóvadászat eredménye, hogy e hónap első felében a határnak csak az undi szakaszán 11 csempészt lőttek le.

Valamennyien osztrák állampolgárok, akiket a bécsujhelyi kórházba szállítottak.

Ilyen körülmények között érthető, hogy a határmenti osztrák lakosság a legnagyobb gyűlölettel viseltetik a határtörző katonaság iránt. Ha a csempészeknek sikerül valamelyik határőrt ártalmatlanná tenni, kegyetlenül bánnak el vele. Legutóbb is elfogtak egy vámőrt, akit teljesen levetkőzteték és egy fához kötözték, ahol órákig kíndótt, amíg végre az arra járók megtalálták. Az osztrák határőrök most vérbosszút esküdtek a csempészek ellen.

Áramlik az arany és az éhesember

— Angol, francia és amerikai helyzetjelentések a pénz háborújáról —

Párizsból jelentik: Az angol font áruhá- násával párhuzamosan ismét megindult az aranyáramlás Angliából Franciaországba. Az elmúlt huszonegy órában, kedd déltől szerda délig tizenegymillió frank értékű aranyszállítmány érkezett Londonból francia kikötőkbe. Párizs repülőtérére, Le Bourgetba csütörtök reggelre további 640 kilogram aranyat várnak. Ezt az aranyrudszállítmányt külön repülőgép hozza Londonból.

Párizsból jelentik: A pénzügyminiszter a pénzügyi sajtó bankettjén Franciaország pénzügyi helyzetéről beszélt.

— A frank stabilitását — mondotta — még távolról sem fenyegeti veszély. Elég, ha csak a francia frank nemzetközi helyzetére s a bankjegyek fedezetére gondolunk. Pénzügyi helyzetünk egyensúlya nem annyira súlyos, hogy áresztől kellene tartani. Figyelmeztetni kell azonban az ország közvéleményét, hogy most, amikor még nem késő, az okosság és takarékoság útjára kell lépni.

Híányzik India ezüstje.

Londonból jelentik: Borah szenátor Nampában (Idaho) mondott beszédében kijelentette, hogy a világgazdasági depressziót főként az okozta, hogy India letért az ezüststandardról. Montagu Norman, az Angol Bank kormányzója, — mondotta Borah, — már 1926-ban megjósolta, hogy ennek végzetes visszahatását Kínától Amerikáig meg fogják érezni. Borah végül felszólította az európai vezető államokat, hogy szedjék össze végre minden bátorságukat és lassan hozzá a súlyos világproblémák megoldásához.

Amerika túl van a mélyponton.

Newyorkból jelentik: Az amerikai jegybank-ársvetés most tette közzé szeptemberi

kimutatását az általános gazdasági helyzetről. A helyzetjelentés meglepő optimizmussal tárgyalja a szeptemberi gazdasági jelenségeket és arra a következtetésre jut, hogy Amerika már túl van a válság mélypontján. Az ipari termelésről közzétett statisztikai kimutatások azt bizonyítják, — legalább is a jegybankszövetség összeállításában, — hogy az ipari termelés indexe augusztushoz képest hat ponttal javult. Juliushoz képest a javulás még nagyobb: nyolc pont. A vasutak bevétele is emelkedett. A gazdasági helyzet javulása elsősorban a textil-, bőr- és széniparban érezhető.

Londonba megérkezett az éhségfelvonulás.

Londonból jelentik: A nagy londoni éhségfelvonulás első felvonása megkezdődött. Szerdán este megérkezett Londonba a felvonásban résztvevő munkanélküliek legnagyobb része. Az ország minden részéből jöttek munkanélküli küldöttségek, hogy tüntessenek a fővárosban a munkanélküli segélyek csökkentése ellen. Szerda este tíz óráig mintegy 1800 munkanélküli érkezett a londoni külvárosokba, ahol a munkásszervezetek küldöttségei fogadták őket vacsorával. A munkanélkülieket üresen álló városi házakban szállásolták el. Az első nagy tüntető felvonulás csütörtök délután volt a Hyde-parkban.

J. MacGovern szélsőbaloldali képviselő, aki annakidején az elnöki jogar elrablásával tette emlékezetessé nevét, indítványt jegyzett be az alsóházban, hogy MacDonald miniszterelnök fogadja a munkanélküliek küldöttségét.

Előfizetéseket lapunkra, valamint hirdetéseket és esetleges reklamációkat felvesz Elekes Hírlapiroda, Brasov.

KÖZGAZDASÁG

A nagyváradi Kereskedelmi Csarnok figyelmeztetése a fűszer- és élelmiszerkereskedőkhöz

A nagyváradi Kereskedelmi Csarnok figyelmezteti az összes fűszer, gyarmatarú, csemege és élelmiszer üzletek tulajdonosait, hogy a munkaügyi miniszterium legutóbbi rendelete értelmében az egészségügyi törvény 337-ik szakasza szerint tekintet nélkül arra, hogy az üzlet mikor keletkezett, egészségügyi autorizációt kell szerezniük a városi egészségügyi hatóságtól. Az Erdélyi és Bánáti Kereskedelmi Testületek Szövetsége ezen intézkedés ellen előterjesztéssel él, azonban azon üzletek, amelyek a törvény életbelépése, azaz 1930 július 14 után keletkeztek, az autorizáció megszerzésére feltétlenül kötelezni fogják. Az egészségügyi törvény az autorizáció díjának megállapítását az egészségügyi bizottságra bizza, amely jogosult e díjakat 500—10.000 lejig megállapítani. A Kereskedelmi Csarnok dr. Major László főorvossal abban állapodott meg, ha az érdekelt kereskedők egy csoportban kérik az autorizáció megadását, úgy az egészségügyi bizottság az autorizáció díját mérsékelten fogja megállapítani. A Csarnok nyomtatékosan felhívja az élelmiszer üzletek tulajdonosait, akiknek iparigazolványa 1930 július 14 után van kelteve, hogy összeírásuk érdekében vasárnap délelőtt 11 órakor iparigazolványukkal személyesen jelentkezzenek a Csarnok titkári hivatalánál. A jelentkezésre csupán ez az egyetlen időpont van kitűzve, mert a Csarnok a listát köteles azonnal az egészségügyi bizottságnak bemutatni és így a későbbi jelentkezéseket figyelembe nem veszik. Aki ezen a listán nem szerepel, annál az egészségügyi bizottság egyenként fogja a kiszállási díjat és az autorizáció kiállítását illetéket felszámítani. Akit az egészségügyi bizottság autorizáció nélkül talál, az egészségügyi törvény értelmében 10.000 lejig terjedő pénzbírsággal büntelheti és emellett az üzlet azonnali bezárását rendelheti el.

Nagyváradi piaci árak. (okt. 27). Búza 600, 620, rozs 495, árpa 293, zab 200, 210, ótengeri 260, újtengeri 140, korpa 190, 200, 0-ás liszt 9.80 lei. 7-es liszt nincs. Zab és tengeri kivételével minden termény árfolyama lanyhult.

Hihetetlenül lezuhant a búza ára Amerikában. Csikágóból jelentik: Csikágóban és Winipegben negyvennégy és fél centre zuhant buselenként a búza ára. Amerikában hetven év óta nem állott ilyen alacsonyan a búza ára.

Új cikkek gyártására is berendezkedett a szatmári Unio. Saját tud. A legnagyobb szatmári ipari üzem, az „Unio” vagongyár ma is hatszáz munkást foglalkoztat. Némregeen a munkások egységét kétes elemek igyekeztek megbontani, sőt olyan hírek is terjedtek el, hogy az Unio fizetési nehézségekkel küzd. Ez nem felel meg a valóságnak, mert habár a CFR több millióval tartozik a vállalatnak, ez még sohasem maradt adósa alkalmazottainak. Legújabbban pedig a kereskedelmi cikkek gyártását határozták el, ami kétségtelenül hatalmas fejlődése a szatmári iparnak s az itteni kereskedelmi életre is üdítőleg hat.

A kézdívásárhelyi kiállítás díjainak ünnepélyes kiosztása. Saját tud. A gyönyörűen sikerült kézdívásárhelyi kiállítás díjait az iparosoknak f. hó 23-án adta át az Ipartestület elnöksége. A díjkiosztás ünnepélyes keretek között történt és azon résztvettek az összes iparosok, valamint az iparosok barátai

Fűszer- és vegyesáruban a leg-
olesőbb bevásárlási forrás

Karaffy József

Temesvár, Krizsán-telep

is. Az oklevelek és érmek kiosztását dr. Várhelyi Ödön testület főtitkár, Lukács József és Kovács István elnökök végezték. Az ünnepelteteket elsőnek dr. Fekete András testületi ügyész köszöntötte.

Módosították a forgalmi adó tételét. A nagyváradi Kereskedelmi Csarnok közli, hogy október 25-i hatállyal módosították a forgalmi adótörvény kiegészítő részét képező „tarif unitar” egyes tételét. A változásokra vonatkozólag, amelyek igen lényeges leszállásokat tartalmaznak, a Csarnok tagjainak a titkári hivatal felvilágosítással szolgál.

ZÜRICH ZÁRLAT. Párizs 20.32%, London 16.96, Newyork 517.3/4, Bruxelles 72.05 Milánó 26.52, Madrid 42.50, Amsterdam 208.55, Berlin 123.10, Wien —, Szófia 374, Prága 15.34, Varsó 58, Budapest —, Belgrád —, Bukarest 306.

SZÍNHÁZ

Gyűljön fel ismét a kultúra mécsé Kolozsváron és Nagyváradon!

November hatodikán megnyílik ismét a nagyváradi színház és a jövő hét elején már a kolozsvári teátrumban is felcsendül a magyar szó. Kolozsvárott és Nagyváradon mindég hálás publikuma volt a színészetnek. Már évszázadokkal ezelőtt, amikor még csak iskoladrámák és operaladások hintegtek kegyes kezekkel a kultúra magvait, lelkes és hálás közönség gyülekezett össze a szaláiban. Az iskoladrámákat idővel a teátristák váltották fel és Móríc Jánosnak, aki 1789-ben balletmesterből lett színiintézőnek és Szebenből ment vala Várad városába, szintén meg volt a maga hálás publikuma. Azonban Móríc Jánosnak és az őt követő utódoknak be kellett érniük a Fekete Sas szálló szalájával, mert már teátrális előadásokra alkalmas helyisége abban az időben Váradnak nem volt.

A színházépítés terve azonban már századokkal ezelőtt kísértett. Komoly formában először 1817-ben merült fel az állandó színház építésének terve, de 1824-ig egyedül a nemes emlékü dr. Sándorffy József (aki ügyvédi prakszistát hagyta ott, hogy színiintéző lehessen), tartotta fenn a színi-kultúrát Váradon és a környéken. Az ő halálával nem aludt ki a tűz: 1827-ben a közönség „a nemzet felállítására iránti tervük megvalósítása céljából Bihar megye támogatását kérték”. 1829-ben a tekintetes vármegye ki is küldött egy bizottságot, amely megállapította, hogy a játékszín felépítése az u. n. Apolló helyén Povoling mérnök tervei szerint 25064 forintba és 39 krajcárba került volna... Ezért a terv akkor csak terv maradt, mert sok pénz volt 25 ezer forint akkoriban is...

Később, 1857-ben került szóba határozottabb formában a játékszín felépítése. Ekkor Csengery Imre, Lukács György és Lukács János polgárok kérvényezték a felépítést és a Szent László-térre tervezték. Egy esztendő múlva építettek is egy deszkából való, tető nélküli nyáriszínkört, a szépséges gróf Radák kertjében (a későbbi Bazárkertben, ahol ma a Heyman-mozi áll), amelynek első bérlője Reck Rudolf volt. Reck azonban tönkrement és tőle megvásárolta a színkört Serdült Bálint és Szalay Benjámin. 1865-ben Gyalokay Lajos ügyvéd, a törvényszék elnöke indított akciót az állandó színház érdekében s azt a tervet vetette fel, hogy a város vásárolja meg a színkört és helyezze át azt a Széchenyi-térre, (a mai Ügyvédi Kamara épülete elé.) A terv akkor is csak terv maradt. Mindössze annyi történt, hogy a nyitott színpad — tetőt építettek. Az állandó színház terve szunnyadozott egészen 1870-ig. Ekkor ismét foglalkozott vele a városi tanács és ekkor is a Szent László-térre tervezték. De ekkor sem lett a dologból semmi, mert a színészek csak nyáron mentek át Váradra Kolozsvárról, közben a miskolci társulat is itt játszott — és egészen 1890-ig senki sem gondolt többet az állandó színházra. Ekkor dr. Berkovics Ferenc, a kiváló műveltségű főorvos indított újabb akciót. Ekkor dolgozta ki Knapp Ferenc is a Bazárszoros kibővítésének tervét és 1891 december 10-én a közgyűlés ezt a tervet fogadta el és elhatározta a Sáfárd és Tóth Ferenc-féle telek megvételét — ahol azután fel is épült az állandó színház. Fellner és Hellmer tervei szerint.

1900 őszén, tehát harmickét évvel ezelőtt nyitotta meg kapuit a váradi állandó színház, amely ebből a hosszú időből tizenkét évét csak vegetált.

Az idén még későbbben kezdődik a színiszezon, mint máskor. Ugy hírlik: Janovics Jenő a drámára fogja az idén a főszínyt helyezni. Kaszab Anna nagyszerű színjátékos tehetségét ugyan nélkülözni fogjuk, de mégis szeretnénk, ha annyi kábultság, annyi ide-oda való kapkodás után ismét felgyulna a kultúra mécsé a váradi és a kolozsvári színházakban, mert a magárahagyott erdélyi magyar közönségnek a magyar kultúrán, a magyar szó szépségén kívül nincs egyebe és ezt azoknak, akik eddig csak sáfárkodtak vele: komoly megérzéssel és hozzáértéssel kellene végre lángallobbantani, hogy a mécsből fákllya legyen, messzirevilágító és magasan lobogó. (h. ö.)

TOMPA BÉLA — KÁVÉS LETT KOLOZSVÁRON. Hosszú éveken át volt a kolozsvári és a váradi társulat kedvelt színésze Tompa Béla, aki nemcsak operettbonvivánnak, de prózai színésznek is mindég kiváló volt. Az idén ősszel nem szerződött de a Janovics társulathoz, hanem társult egy kolozsvári kávéssal és kibérelte az egyik kolozsvári kávéházat. Bizonyos, hogy az új pálya jobb megélhetést biztosít számára — de az is bizonyos, hogy Tompa Béla hiányozni fog a színpadról.

Dr. FERENCZY GYULA SZINTÁRSULATA SZÉKELYUDVARHELYEN. Székelyudvarhely. Saját tud. Vasárnap kezdette meg szezonját dr. Ferenczy Gyula jól szervezett szintársulata Székelyudvarhelyen. A társulat ez alkalommal a református tanítónőképző tornatermében játszik, mivel a „Bukarest” színháztermének nagy bérösszegét nem merte a társulat magára vállalni. Az előadásokat állandóan telt ház nézi végig és a bérlet előjegyzések is kielégítők a mai viszonyokhoz mérten. A társulat főerősségei: Szemere Imre énekes bonvivánt, Lászlóffy Lajos táncos komikus, Légrady Pál buffó, míg a női tagok Bartók Juci énekes primadonna, Gaál Piri és Szentés Eta szubrettek, Földes Berta komika. A rendezést Izsó Miklós, a kolozsvári színház volt főrendezője végzi, amit a darabok előadásából meg is lehet állapítani. A megnyitó előadás keretében bemutatták az „Erik a búzakalász” című operettet, majd a „Tűzmadár” került színre, tegnap pedig a „Weekend” operett újdonságot adták elő. A társulat lázasan készül az összes idei újdonságok előadására.

HETI MŰSOR:

Kolozsvár:

Péntektől kezdve: *A pén bakkancsos és fia a huszár.* (Mozi.) Főszereplők: Szentgyörgyi István, Dezséri Gyula, Poór Lili, Réthelyi Ödön, Nagy Gyula, Laczkó Aranka. Rendezte: Fekete Mihály.

Nagyvárad:

Péntektől kezdve a jelenkor legképrázatosabb német repülő hangos filmet játszik, az: *Égi titánok.*

Arad:

Péntek: *Édes jelenség.* (Színműbemutató.) Szombat este: *Nőtlen férj.* (Operette.)

HIREK

Felelősszerkesztő: **Perédi György**

Kolozsvári szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Cluj, Piata Unirii 13. — Telefon 302.

Budapesti képviselő: **dr. Verzár Gyula**
Budapest, IX. Lónyai-u. 34. — 11

1656

október
28.

E. Halley születése

Az üstökösökről hosszú ideig azt tartotta az emberiség, hogy katasztrófákat előidéző „világürkölők” s ahol megjelent egy-egy üstökös, félelem, viághévíztől való rettegés, tömegpánik keletkezett. E. Halley, az angol matematikus volt az első, aki tudományosan megállapította, hogy az üstökösök — többé-kevésbé — ártalmatlan égitestek, amelyek napközeli pályáján épp úgy meg lehet határozni, mint a bolygóké. Halley csillagász számította ki több, mint húsz üstökös pályáját és a földmágnességet is ő tanulmányozta legelőször. Halley előtt a csillagászatban és főleg az üstökösöket illetően rendkívül sok babona és tévhit irányította az emberek gondolkodását. Arisztotelezzel együtt valamennyi ókori tudós megegyezett abban, hogy az üstökösök nem lehetnek égitestek, hanem csak legközelebbi tünemények. A babonás néphit városok pusztulását látta az üstökösök megjelenésében s Krisztus előtt 975-ben Plinius szerint „az egyiptomiak érezték egy rettenetes üstökös hatását.” Róma és Jeruzsálem elpusztulásakor is üstökös jelent meg az égen, amiből rendkívüli jelentőséget következtettek az akkoriak. Azonban az ókori és középkori babonákat Halley megfigyelései és csillagászati tudása megdöntötték ugyan — de az üstökösöktől való félelem mégsem szűnt meg. Amikor a nagy csillagászművész elnevezett Halley-üstökös 1910 április 21-én ismét feltűnt, megjelenését babonás félelemmel várták és a földdel való összeköttetésétől rettegték. A csodálatos fényű üstökös azonban épp úgy eltűnt, mint ahogy megjelent s a huszadik század emberei csak rendkívüli égi tüneményben gyönyörködhetek. Halley óta természetesen nagyot fejlődött a csillagászat is, de az ő fellépése irányította azt mai tudomány felé.

Időjárás. A budapesti Meteorológiai Intézet jelentése szerint változó időjárás várható, enyhe éjszakai légáramlással, helyenként kisebb esőkkel.

Primícia. Temesvárott, a mehalai plébániatemplomban vasárnap mondja *Heintschel* Ernő, néhai Heintschel András szerkesztő fia, akit *Pacha* Ágoston dr. megyéspüspök ma szentelt pappá, első szentmiséjét. A primíciát nagy ünnepséggel tartják s az újmisét processzióval viszik a templomba.

Az érmihályfalvai Iparos Otthon Olvasóköre szombatán este 9 órakor műsoros táncestélyt rendez, amelyen dr. *Andrássy* Ernő orvos konferál. Az ünnepi megnyitóbeszédet *Pop* Jancu főszolgabíró mondja. A műsoron, — amelyet *Fekete* Károly, az ismert festőművész rendez. Vándor Kálmán, Nóti Károly és Lőrincz Miklós egyfelvonásosaiban érmihályfalva legjelesebb műkedvelői szerepelnek.

Az Unió nem nosztrifikálja a prágai egyetem diplomáit. Newyorkból jelentik: Az Egyesült Államok kultúrkormányzata alacsonyrendűség címén elrendelte, hogy a prágai cseh „Károly Tudományegyetem” diplomái az Egyesült Államokban nem nosztrifikálhatók. A kultúrkormányzat egyben néhány európai vidéki egyetem diplomáinak nosztrifikálását is megtagadja. A nosztrifikálás megtagadása egyike a leglealacsonyabb serelemnek, ami tudományos egységemet érheti.

Nemzeti kiállításokat rendeztet a magyar kormány. Budapestről jelentik: A kormányzó kéziratot küldött a közoktatásügyi minisztériumhoz, amelyben a művésztszadalmi összefogását sürgeti a nemzeti együttműködés érdekében. A közoktatásügyi minisztérium azonnal intézkedéseket tett s annyi már is bizonyos, hogy évente nagy reprezentációs nemzeti kiállításokat fognak rendezni.

D'Annunzio kolostorba vonul. Rómából jelentik: *Gabriele d'Annunzio* elhatározta, hogy visszavonul a világtól és egy kolostorban fejezi be az életét. D'Annunzio legújabb munkáiban igen erős vallásos érzés nyilatkozik meg és a római lapok azt írják, hogy ez az elhatározása megmásíthatatlanul komoly.

Oroszország újabb agitátor csapatot küldött Magyarországra, de elfogták. Budapestről jelentik: Sallayék letartóztatása után a rendőrség arról értesült, hogy Szovjetországból újabb kommunista agitátorokat küldtek Magyarországra. A rendőrség azóta több gyanús egyént figyelemmel kísért s a nyomozás eredménnyel járt, mert szerdán délután egyik Déry ucai házban rajtaütésszerűen hét vezető és irányító kommunista egyént tartóztattak le. Lefoglalták a titkos nyomdát és megállapították, hogy a kommunisták Berlinből és Béccsel állottak összeköttetésben. Két újságot adtak ki, egyiknek „Vörös Figyelő”, másiknak „Vörös Kereszt” volt a címe. A rendőrség tizezernél több röpíratot foglalt le.

Négy évi fegyházat kapott Karikás Frigyes. Budapestről jelentik: A törvényszék Szemák-tanácsa szerdán hirdetett ítéletet Karikás Frigyes kommunista vezető és társai bűnjegyében. A törvényszék Karikás Frigyes négy évi fegyházra és az ország területéről örök időre való kiltásra, Kilián Györgyöt három és féleves fegyházra, Koszper Lajost és feleségét nyolc-nyolc hónapra, Horváth Jenőt hat hónapra, Kovács Józsefet pedig három hónapra fegyházra ítélte. A többi vádlottat felmentette az ellenük emelt vád alól.

Vízhozás közben összeomlott a kút. Kézdivásárhely. Saját tud. Szentkatolnán *Hamar* Endre igazgató-tanító felesége és leánya a kútra mentek vizet húzni. Már majdnem ki is huzták a nehéz vedret, amikor óriási robajjal hirtelen összeomlott a mély, több mint tíz méteres kút. A leány szerencsésen oldalt esett, de Hamarné eltűnt a tátongó mélységben. A gyorsan elősiető házbéliek és szomszédok hosszas munka után hozzájutottak a minden szerencsétlenség dacára mégis szerencsés asszonyhoz, aki a kút hajtókarjába csipeszkedve a kövek között csak lényegtelen zuzódásokat szenvedett.

Huszadik gyermeke született egy vasúti tiszt feleségének. Pécsről jelentik: *Gallovic* Árpád nyugalmazott vasúti tiszt feleségének, aki Magyarországon lakik, a minap a huszadik gyermeke született. A vasúti tiszt *Gömbös* Gyula magyar miniszterelnököt kérte fel keresztapának, aki értesítette *Szapáry* Lajos gróf főispánt, hogy a keresztapaszágot elfogadja. Egyben utasítást adott, hogy nevében kétszáz pengőt adjanak át a húszgyermekes apának. Gömbös levelében hangsúlyozza, hogy egykés vidéken különösen meg kell becsülni, ha valaki húsz gyermeknek ad életet.

Tolvajná, aki cselédnek ajánlkozik. *Mercea* Mária tolvajnének az a trükkje, hogy cselédnek ajánlkozik s rövidesen meglopja gazdáját s megszökik. Már többször volt emiatt elítélve. Csütörtökön délelőtt a nagyváradi törvényszék hat és fél hónapra zárta le. Legutoljára *Berger* Náthánné nagyváradi lakoshoz állott be és hatszáz lejt lopott.

Világiaknak, egyháziaknak legszebb és legélvezetesebb olvasmánya
október folyamán

Dr. Tóth Tihamér gyönyörű könyve:

Krisztus Király.

Rendelje meg az „Erdélyi Lapok”
könyvosztályától.

Ára a pénz előzetes beküldése esetén
250.— lei. Utánvéttel 270.—

Plágium-per egy váradi mérnök ellen. Rendkívül érdekes plágium-perrel foglalkozik a Nagyváradi Mérnökszövetség. *Horváth* Emánuel zálogháztulajdonos kétemeletes palotát építtet a Szent János uccában. Mielőtt az építkezéshez hozzákezdtek volna, Grünfeld és György építési vállalatától kért terveket. Amikor azonban a ház alapjait lerakták, a tulajdonos nem György Imrét, hanem *Heyman* Béla mérnököt bízta meg a palota felépítésével. György Imre építész-mérnök erre plágium-per indított Heyman Béla ellen, aki — szerinte — az ő tervei alapján építteti fel Horváth Emánuel házat. A szövetség tagjai és a közönség is nagy érdeklődéssel tekint az ügy kimenetelére, annál inkább, mert Heyman Béla nincs rászorulva, hogy a más terveivel ékeskedjék, hiszen tudvalevően az országos pályázaton is ő nyerte el a városi uszoda pályázatát. Az egész dolog György részéről valószínűleg nem más, mint reklám akar lenni, hogy neve forgalomba kerüljön.

A törvényszék másfélmillió lei betét kifizetésére marasztalta el a nagyváradi Egyesült Bankot. A nagyváradi törvényszék Poenariu—Suluju tanácsa csütörtök délelőtt kihirdette az ítéletet a *L. Króh* Etelka által a nagyváradi Egyesült Bank és Takarékpénztár ellen indított betéti perben. *L. Króh* Etelka budapesti lakosnak, mint megírtuk, másfélmillió leies betéte volt a bankban. Mielőtt az általános bank-run bekövetkezett, bejelentette igényét a teljes összegre. A bank azonban nem fizetett, mire *L. Króh* Etelka a bírósághoz fordult. Az Egyesült Bank az első tárgyaláson, amely a múlt héten volt, hivatkozott a konverzió módosításának egyik pontjára, amely kimondja, hogy a bank olyan mértékben tartozik fizetni betéteseit, ahogyan a Nemzeti Bank megengedi. Erre a másfél millióra pedig nem adott engedélyt. A törvényszék a banknak ezt a védekezését visszautasította, mert a konverzió módosítását eddig csak tárgyalták, de még nem törvény. Csütörtöki ítéletében a törvényszék az Egyesült Bankot a másfél millió lei betétnek tizenöt napon belüli kifizetésére ítélte. Különös érdekessége az ítéletnek, hogy szerdán a konverzió módosítása már törvény lett, — de ez már a *Króh* Etelka ügyére visszaható hatálytalanná nem bír. A bank felebbezett.

Kémeket végeztek ki Lengyelországban. Varsóból jelentik: A kovnói törvényszék négy egyént halálra, egyet pedig tizenöt évi fegyházbüntetésre ítélte, Szovjetországra részére való kémkedés címén. A halálos ítéleteket még szerdán délután végrehajtották.

Tífuszbacillussal ölte meg a menyasszonyát egy bécsi pincér. Bécsből jelentik: Néhány nappal ezelőtt elhunyt az egyik bécsi kórházban egy fiatal leány: *Seidl* Matild elárúsítónő. Már éppen megkezdődött a temetőben a gyászszertartás, amikor rendőrök és detektívek érkeztek autón a halottasházhoz és a gyászoló közönség legnagyobb megdöbbenésére félbeszakították a szertartást s a fiatal leány holttestét haladéktalanul a törvényszéki orvostani intézetbe szállították. Az intézetben felboncolták *Seidl* Matild holttestét, mert az a gyanú merült fel, hogy a leány mérgezés áldozata. Kiderült ugyanis, hogy a leány vőlegénye, egy *Reiss* nevű pincér habtekereset hozott neki, annak elfogyasztása után betegedett meg a leány és egy barátja, aki ugyancsak evett a habtekeresetből. A boncolás megdöntötte ezt a feltevést, mert megállapították, hogy *Seidl* Matild tífuszban hunyt el, ami megegyezett a kórházi orvosok megállapításával is. A leányt ezután végre eltemették, de az ügy nem ért véget. A rendőrségnek ugyanis az a gyanúja, hogy *Reiss* egy orvostanhallgató ismerősétől tífuszbacillust kapott és ezzel fertőzte meg a habtekereset, amelyet a leánynak adott. *Reiss* állhatatosan tagad, de ennek ellenére úgy öt, mint medikus barátját tegnap letartóztatták.

Áll a harc Délamerikában. Quistóból jelentik: A perui csapatok bevonultak Equadorba és elfoglalták Posito városát. Equadorban összehívták a nemzetvédelmi tanácsot és általános mozgósítást rendeltek el.

Ki építette?

Halkszavú kérés a boldog emberekhez

Ha elmegyünk egy sokemeletes palota mellé, mindent észreveszünk rajta, ami szembeötöl, megdicsérjük, vagy megkritizáljuk, de azt a leg-ritkább esetben kérdezzük meg: Ki építette?

A napokban azután megtudtam Nagyvárad egyik legszebb palotájáról, hogy ki építette. Fehérhajú, szomorú úriasszony ül egy parányi szobácskában és gyenge szívtől el-elfuló hangon mondja:

— Bizony, az én drága, jó uram építette a Pannónia-palotát. (Most a Palace-kávéház van benne. Szerk.) Építész volt szegény. Jó módban élünk. Négy gyönyörűen berendezett szobánk volt és külön az iroda. Aztán szegény uram három nap alatt ment el gyorsorvadásban. Elment a három gyermekünk után. Magam maradtam. Nyugdíjaim nem volt, a nagy lakásból kisebbe, aztán mind kisebbe mentem, a drága, értékes holmimtól egymásután kellett megoálnom, végre idejutottam ebbe a tenyérnyi szobácskába. De még így is meglettem volna, mert horgoltam, kézimunkáztam, valahogy csak volt. Most azonban levert ez a súlyos betegség. Szívbilientyű-ferdülés és szívrozom-gyulladás. Alig tudom a karomat mozditani. Néha elindulok a templomba, de még a kapuig sem tudok eljutni. Nagyon meglátogatott az Isten!

A tenyérnyi szobácskában pedáns rend és tisztaság, a régiből maradt feketeruhán egyetlen pihe sincs. És a szegénység és nélkülözés mégis ott vicsorogatja gonoszkodó fogát minden sarokban. Az egyetlen ruhásszekrény sötét mélyéből is kivigyogrog, amikor egy zsebkendőért nyitják ki ajtaját és egyetlen tisztára kefélt fekete kabát komolykodik a fágas szekrényben.

A házasszony talán észreveszi tekintetemet és meg-megránduló szájszájjal folytatja:

— De ne írja ki a nevemet. Igaz, hogy a legnagyobb nyomorral küzdök, néha két leírt is majd kétségbeesem, hogy nincsen — de az uram drága nevét azért mégse írja ki. Még haló porában is nagyon fájna neki, hogy idejutottam...

Hát nem írom ki. Megígértem. És azt is megígértem, hogy szót teszek mindenkinek, akinek szívet megdobogtatja egy magárahagyott szerencsétlen úriasszony sorsa. Tudom, hogy most mindenkinek kevés van, de azért mégis sokan vannak, akiknek módjukban áll a kevésből is juttatni egy morzsányit annak, akinek még kevesebbje van, vagy semmije sincsen. Tudom, hogy kevesen ülnek ma gondtalan lélekkel a terített asztal mellé, de mégis sokan vannak, akiknek ha eszébe jut, hogy ugyanakkor egy valamikor jobb időket látott szegény úriasszonynak száraz kenyér a vasárnapi ebéde — fere tudnak tenni egy darab lágykenyérre való az ő részére. Az ember sohasem tudja, hogy Isten mikor sújtja csapások sorozatával, jó olyankor viszsza gondolni: amit tehettem, megtettem! — És azt sem tudhatja sohasem az ember, hogy az a kiszámíthatatlan legfelső könyvelés, mikor írja egy egész család javára a kellő időben és módon nyújtott darab kenyeret. Cimet nem közölhetek, mert a halott férje emlékének adózó úriasszony kívánságát tiszteletben kell tartani, de kiadói hivatalkunk szívesen továbbítja a legcsekélyebb adományt is, amiből nélkülözéseit valamennyire is enyhíthetjük. (cs. e.)

Halálozás. Temesvár. Saját tud. Németremetén hirtelen elhunyt Kern József, az ottani római katolikus iskola igazgató-tanítója. Negyven esztendő volt és húzónegy évig tevékenykedett Németremetén.

Temesvár. Saját tud. Mintegy hónappal ezelőtt Mátrai Ignác dr. nyugalmazott kincstári orvost mellsebbel hozták be a helybeli irgalmasok kórházába. Az agg, csaknem nyolcvanasztendős orvos, aki igen előrehaladt véredényelmesedésben és asztmában szenvedett, öngyilkossági szándékkal mellbeszurta magát. Azóta az irgalmasoknál ápolták. Sebe hamarosan beheggedt, de utóbb a szív mondta fel a szolgálatot s most, ugyancsak az irgalmasok kórházában, meghalt. Mátrai dr. annakidején negyven esztendeig működött Máramarosban, Felsővisón.

Smidt Sándorné szül. Tomka Mária 64 éves korában, Nagyváradon elhunyt. Temetése ma délután 4 órakor megy végbe a Páris uccai gyászszobából. (Veiszlovits).

Elhásznásánál, közvényénél és cukorbetegségeknél a természetes „Ferenc József” keserűvíz javítja a gyomor és a belek működését és előmozdítja az emésztést. Az anyagcserehátralmak gyógyító eljárásainak több kutatója megállapította, hogy a Ferenc József víz-kúra nagyon szép eredményre vezet. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Melyik a hamis, melyik a jó pénz?

Az utóbbi időben egyre több hamis pénz került forgalomba Erdélyben. Brassótól Váradig az egyleiesektől az új százelesekig, mindenféle hamis pénzzel kellett bajlódni és egyre többen keresték fel szerkesztőségünket: kérdezve, miről lehet megismerni a valódi és a hamis ércpénzeket? Egyik olvasónk aprólékosan körül is írta, hogy hányféle pénzzel kell az embernek bajlódni, — már mint annak, akinek még egyáltalán van pénze? Mert az egyleiesektől kezdve a húszleiesekig többféle van forgalomban, minden pénznemből két-három fajta is. Így az egyleiesek között van: amelyiken az egyes szám alatt egy kis búzalkalász-koszorú található, ez alatt a búzalkalászcokrocska alatt az egyleiesek egy részénél még kis szalagdísz is van, más részénél nincs. A közhit szerint az a jó pénz, amelyiken ez a kis szalagocska is rajta van. Pedig mind a kettő jó, — ha t. i. nem hamisított, — ez a kis szalagocska csak gyártási eltérés. Ugyanez az eset a kétleiesekre is áll. A tízleieseknél a címeres oldalon a címer alatt áll az évszám, a pénzek egy részénél az évszám mellett kétoldalon pici szárnyacska van, más részénél ez hiányzik. Ugyanez áll az ötleiesekre is, valamint a húszleiesek közül a Károlyfejesekre. A Banca Nationalánál nyert felvilágosításaink szerint mindegyik fajta pénz jó, — ha véletlenül nincsen hamisítva. A húszleieseknél még az az eltérés is mutatkozik, hogy egyik fajtánál csak nagyítóüveggel észrevehető KN betű található, míg a másik fajtánál csak H. betű. Van aztán egy csomó húszleies, amelyiken még nagyítóval sem fedezhetők fel ezek a betűk. A közönség körében zavart okoznak ezek a változatok és nem tudják: melyik jó, melyik hamis? A nagyváradi Banca Nationalánál nyert felvilágosításaink szerint ezek csak gyártási különbségek, de mind jók: viszont valamennyi fajtát hamisítják és a hamis pénzeket — csakis csengésükről, vagy ha nagyon primitívek, látszatra és fogásra is fel lehet ismerni. A romániai pénzek sokfélesége miatt természetesen a közönség nehezen ismeri fel a hamispénzeket és ezért jó volna, ha a jövőben egységesebb pénznemeket hoznának forgalomba, hogy egységesebben lehessen védekezni az elszaporodott pénzhamisítók ellen.

Egész Erdély előkelő hűlgyközsége beszél azokról a faconokról, amelyeket Dán Fülöp budapesti szűcs kreál. Jó szörme van, de jó szabás is. Díjtalan divattanácsokkal szolgál és általában nemcsak mint szűcs szerepel, hanem a közönségnek, mint tanácsadó is ajánlja fel szolgálatait, mindennemű prém és szörme kérdésben. Kirakatait érdemes megnézni, mely Budapest legelőkelőbb részében, a Dorottya-ucca sarkán a Gerbaud-palotában van.

A villanypózna leütötte, a vonat halálra gázolta a fékezőt. Kézdivásárhely. Saját tud. A kézdivásárhelyi állomáson a beérkező tehervonat a szokásos tolatást végezte, amikor *Todoroscu* Lázár 32 éves fékező az egyik fékbódé lépcsőjén olyan ügyetlenül hajolt ki, hogy hozzáütődött a sínek közt levő villanypóznához. A fékező az erős ütéstől leszédült a lépcsőkről és beesett a kocsik alá, amelyek a szó teljes értelmében lefejezték. A szerencsétlen ember aivinci származású és családja Brassóban lakik.

Erdély legrégebbi fotóüzlete
KOVÁTS P. FIAI
Cluj, Piața Unirii 8. Telefon 2-67.
Kerjen árjegyzéket!

Bosszúból reágyujtatta menyére a házat. Székelyudvarhely. Saját tud. Evék óta perlekedtek özv. *Varga* Lajosné és *Kovács* Barabás erdőfüle lakosok, mert ez utóbbi, aki apósa volt az özvegyasszonynak, magának akarta megszerezni az özvegy elhalt férje utáni birtokot, ami, mivel törvényes gyermekek is voltak, természetesen nem sikerülhetett. Ennek bosszúja arra indította a haragos apóst, hogy *Boda* Dénest ötezer lejjel felbérelte, hogy gyujtsa fel *Varga* Lajosné házat és csűrjét. A tervet tegnapelőtt hajította végre, de ratjavesztett, mert a csendőrség azonnal elfogta a gyujtogatót, aki beismerte tettét és kiadta felbujtóját. A kár ezekre megy, mert leégett a csűr és az abban levő idei termés, csupán az állatokat sikerült még idejében kimenteni. A gyujtogatót, valamint felbujtóját bekisérték az udvarhelyi ügyészség fogházába.

SPORT

Meghívták Gaált a kassai nemzetközi marathoni versenyre. A kassai marathoni verseny rendezősége, — mint értesültünk — tárgyalásokba kezdett a romániai és a Balkán-olimpia klasszikus marathoni bajnokságának a győztesével, a brassói Gaállal. Ez a verseny, amely sorrendjében a kilencedik, nagy eseménynek ígérkezik. Magyarország, Németország, Ausztria, Csehszlovákia és Románia legjobbjai fognak megküzdeni a pálmáért. A nagyszabású és nemzetközi verseny nevezései közül ragadjunk ki egy néhányat: Galambos, Gyetvay, Majorosi, Hege-dús, Magyarország), Jaeckl, Steinwander, (Németország), Heks, Zofka, (Csehszlovákia), Blumberg, (Lett), Gaál (Románia). Valószínű a rákoscsabai Lukács Sándor indulása is, ki most bebizonyíthatja a róla elterjedt mondák valódiságát. A nyertes Kassa város nagyértékű tiszteletdíjat nyeri.

Nagyváradra új futballbíró bizottságot nevezett ki a központ. A régi bizottság helyébe a bukaresti központ 3 tagból álló ideiglenes bizottságot nevezett ki az ügyek továbbvitelére. A bizottság a következő tagokból alakult: Molnár Lajos a bíróbizottság volt elnöke, Vancu Péter és Nyul Ferenc. A kinevezett bizottságnak rövid időn belül ki kell írni az új választásokat.

November havában tartják meg az első román-magyar válogatott ökölvívőmérkőzést. A MÖSz már elküldte válaszáat a román ökölvívó szövetségnek, amelyben értesíti, hogy hajlandó kiállítani a magyar ökölvívó válogatottat a románok ellen. Ajánlatuk szerint hajlandók Bukarestbe is lemenni, ha a hivatalos román ökölvívógardát állítják ki ellenük. A mérkőzés időpontját november 17-ét, vagy 23-át ajánlják. Visszatérőben a magyar csapat Temesváron is fog szerepelni az ottani kerületi válogatott ellen.

Kelemen Kornél dr lett a magyar Országos Testnevelési Tanács elnöke. Lázár Andor dr.-t, az O. T. T. volt elnökének igazságügyminiszterre való kinevezése folytán a kormányzó öt elnöki tiszte alól felmentette és helyébe Kelemen Kornél dr.-t nevezte ki 1934 december 31-ig, az Országos Testnevelési Tanács elnökévé. Az új kinevezés általános megnyugvást keltett.

NAC-Törekvés kombinált—Crisana mérkőzés lesz vasárnap a Károly-pályán. Szép és nívós mérkőzésre van kilátása vasárnap a futballrajongó közönségnek. A Nac—Törekvés kombinált játszik a Crisana-val. A Nac egyedül nem vállalhatta a mérkőzést, mert játékosainak nagyrésze sérült. A kombinált valószínű felállítása a következő: Czinczér, Barta, Dombi, Major, Nagy, Papp, Fábán, Boksa, Rónai, Bodola, Kocsis. Tartalékok: Farkas, Stettner, Sternberg, Krausz. Abban az esetben, ha Bodola, — aki jelenleg Brassóban van szüleinél, — nem térne addig vissza, Nagy jön fel csatársorba, míg helyette Sternberg játszik centerhalfot. A Crisana is erősen készül a mérkőzésre. Felállítása még bizonytalan.

A G Y E R M E K

ROVATVEZETŐ:
CSÜRÖS EMILIA

Nagyanyámhoz.

Irta: Varga Erika

Jó Nagyanyám lelkem
Szeressél Te engem!
Aranyszálú leveledet ima-
könyvbe tettem,
Biztató jó szavaidat
a lelkembe véstem
Drága jó Nagyanyám!
Imádkozzál értem!

I. dőj.

Hogyan töltöttem a vakációt

Amikor befejeztük az évet a nagy vizsgával, a IV. elemiben, a szatmári Kedves Nővérek zárdájában, örömmel siettünk ki a teremből, hogy hármas hip-hip-hurrá kiáltással üdvözljük a nagyvakációt. Ekkor élénk toppant kedves nővér Benedicta és közölte velünk, hogy a liceumi felvételi vizsgára még itt kell maradnunk. Két nap mulva vizsga nélkül bocsátotak bennünket haza. Itthon Krasznabéteken kitörő örömmel fogadott kis testvérem, Tamás, aki az I. elemét végezte. Elvettük a sok játékot, amelyeket husvétkor elraktunk. Kiporoltam és kimostam az összes babaruhákat. A babámnak egy kisérték lepótt a szeme és az arca a sok öltöztetéstől. Elvittem Apuskámhoz, aki orvos, hogy vizsgálja meg a babát és rendeljen valamit részére, hogy ismét szép legyen. Apuska azt mondta, hogy vegyem elő rajzkészletemből a színes ceruzákat és javítsam ki a baba szépséghibáit. A műtét, amint apuska mondotta, nagyon jól sikerült. Meleg nyári napok jöttek, így mi is megkezdtek a fürdőzéseket. Anyukánk készített nekem fürdőruhát, Tamásnak fürdőnadrágot. A nyári napok forróságán kifogtunk, mert egész napokat a vízben, vagy a mellette levő homokban töltöttünk. Néha a kertünkben a virágok között a fűvön heverészve meséltünk, vagy meséket olvastunk. Így a nagy melegek sem árthattak nekünk, mert összegyűlt iskolatársaimmal hamar a hűvös vízbe vetettük magunkat, ha melegünk kezdett lenni. A sok fürdőzés csak az én kis babámnak ártott meg, mert szegénynek az arcáról megint lepótt a máz. Nyár közepén lementünk Nagy-Szokondra, ahol a nagymama kertje alatt folyik a Mária-patak. A patak partján virágos nagy rét terül el. A rét szélén emelkedik az erdővel borított Bükkhegység. Nagy meleg volt, anyuskánknak az engedelmével lementünk Tamással a patakba fürödni. A patakban kisebb és nagyobb halacska úszkáltak. Fürdőzés közben igyekeztünk elfogni őket, de ez nem nagyon sikerült. Egyszer, amint belecsapódtam a vízbe, a markomon keresztül csúszott egy halacska, amitől inamba szállt a bátorságom és nagy visítással kiszaladtam a patakból. A virágos réten vadvirágokból nagy bokrotát szedtem és a vízből előkerült Tamással befejezve fürdőzésünket, a csokrot elvittük nagymamának. Mire a kirándulásból hazajöttünk, már vártak bennünket a melegségtől eltikkadt virágok. Tamáskával versenyezve hordtuk a vizet reájuk. A csűrök tetején a kicsi golyák szétterjesztett szárnyakkal próbálgattak a repülést és a nagy hőségtől tárogatták esőrüket. Szerettem volna nekik is jó, hideg vizet önteni a forró napon látogó esőrükkbe, de olyan magasan volt a fészük, hogy nem mertem hozzájuk felmászni. Már kirepültek a fészekből a kis golyák, mikor jött a nem várt hír, hogy a liceumi felvételi vizsgát augusztus végén kell letenni. Magyarországi nagymamával, aki nálunk nyaralt, kezdtem a franciát olvasgatni, apuskával meg a románt és a számtant nézegettük át. Mire megérkeztem a jól sikerült felvételi vizsgáról, már elmentek a kedves golyák és a fecskék is nagy csapatokban vonultak dél felé.

Igy töltöttem én a vakációt!

Krasznabétek.

Kilicsey Alice
I. lyc. tanuló

II. dőj.

Az én vakációm

Nagyon kellemesen töltöttem a hosszú vakációt. Bizony reám fért, mert nagyon kitáradtam a tanulásban. Volt öröm, amikor vége volt a tanításnak. Vittük haza a könyveinket és úgy eltettük őket, hogy alig tudtuk később előkeresni. En azóta minden nap kint voltam a szabadban. Sokat játszottam a testvéreimmel. Vittünk magunkkal uszónát és mikor kifáradtunk a labdázásban és futkározásban, leültünk egy bokor tővébe és jóízűen falatoztuk a vajaskenyeret. De mikor nagyon meleg volt, elmentem a strandfürdőre, vagy Édesapám vitt el Tömösre. Ott aztán szabadjára lubickolhattam a vízben és sütkérezhettem a forró nyári napon. Vasárnapként elmentünk autóval szép kirándulásokra tenni. Meglátogattuk Bránt, ahol a régi királyi vár van, Rozsnyót hatalmas sziklán épült erdőjével, Szinaját, ahol a nagy kaszinó van, Pesterét a csepkőbarlanggal és még sok más szép és nevezetes helyet. A barlangba vezető út két nagy sziklafal között vitt. A közeli faluból román gyerekek jöttek velünk fűtyákkal, bevezettek a barlangba és kórusban szavalták, hogy formálódtak a sztalagtittek és a sztalagmittek. Egy szép napon elmentünk autóval Kolozsvárra. Gyönyörű út volt. Nagy hegyeken, virágos réteken, aranyárga gabonaföldeken, városokon, falvakon és folyók mentünk keresztül, míg végre elértünk Nagymamához Kolozsvárra. De a sok élvezeten kívül komolyan gyakoroltam magamat a birkózásban, boxolásban, futásban és magasugrásban. Azt mondják, azért vagyok olyan erős, mert súlyzózom. A pincéből én is sokat segítettem fát hordani és ez is nagyon megerősített. Magasugrással 100 lejt nyertem és vettem rajta társasjátékokat, mert ezekkel nagyon jól el lehet szórakozni. Hej, aranyos vakáció, be kár, hogy már elteltél. Különösen a szünidő végefelé vettem ki a részemet a mulatságból. Nagy csatákat vívtunk a Királyhegy oldalán, ott, ahol a Fekete bástya van. Alatta a Graft-patak zúg és a vartól a patakig nagy sziklafal ereszkedik alá. A szász fiúk az ellenségek. Vannak nyilaink és ezekkel lövöldözünk rájuk és ők is reánk. De a háború után ismét jóbarátok vagyunk.

Volt még egy élvezetem a vakációban, amely nem múlik el akkor sem, amikor letelik az aranyzabadság. Ez pedig a levélírás Eminéninek és az üzenetek olvasása. A hosszú szünidőben nagyon jól kipihentem magam. Most már bátran és bizalommal nézek szembe azzal a sok fáradtsággal, amelyet egy új iskolai év hoz magával.

Brassó.

Nagy Dózi
I. gimn.

II. dőj.

Pályázatam

Nem soknak volt ilyen kedves vakációja, mint nekem, amit nem tudok a jó Istennek eléggé megköszönni. Annyi szépet, kedveset láttam, hogy én azt úgy leírni nem is tudom, csak elmondani tudnám, ha Emi nénivel beszélhetnék. Megpróbálom leírni, úgy, ahogy tudom. Vizsga után egy pár hét mulva kimentünk bátyámmal eprezni a havasra. Nagyon sokáig kellett mennünk, mert nagyon messze volt, bizony elfáradtam nagyon. Olyan szép volt a nagy fenyőerdő, énekeltek a madárkák, úgy elhallgattam, közbe-közbe leültünk egy-egy szép forrás mellé. Minden járom-bácsitól kérdeztük, hol van a sok eper? Mire dél lett, elérkeztünk az eszlenához, éppen fejték a juhokat, mingyárt elkészítették a friss zsenedicét, ordát, megkínáltak vele, olyan jó volt Emi néni, ha ott lett volna, nem cserélt volna egész Nagyváradra, olyan jól nem evett sohasem. Délután megmutatták az

eprésző helyet, szedtünk epret sokat-sokat, míg este nem lett, akkor visszamentünk az eszlenához, jól eljászadoztam a kecskével, melegedtem a tűznél, aztán megvacsoráztunk, lefeküdtem a jó tiszta ágyba, reggelig olyan jól aludtam, csak akkor ébredtem meg, mikor várt a friss tej. Még egy kicsit eprésztünk, szépen hazajöttünk a finom illatos eperrel. Aztán meg sok minden szépet láttam, Emi néni! Elvittek édes szüleim Úcsikevel Marosvásárhelyre, Csibára, Radnóra Nagymamáékhoz. Láttuk Radnóton a Nagy gátot a Maroson, megnéztük a műmalmot, csónakáztunk. Megnéztük Vásárhelyen a szép városházát, a kulturpalotát, nem csak kívül, Emi néni! Édes anyám bevitt, bent is megmutatott mindent, sokat mesélt nekünk. Meglátogattuk keresztanyámékat. Volt részünk ott sok-sok gyümölcsben, dinnyében, annyit, de annyit ettünk.

Ugye, milyen egyszerű vakációm volt?

Józsa Iboiya
III. el. o. t.

Szécselyszentkirály.

Eminéni üzeni:

A nyereségtárgyak részletezését, jövő mellékletünkön közöljük.

Kovács Imre (Micske.) Örülök Imikém, hogy meggyógyult az ujjacska és hogy ezt egy csinos levélkével bizonyítottad be. Hát csak vigyázz más-kor a biciklikerekre! Mit csinálnak a nyulacskaid? Szabó Juliska (Szilágycseh.) Hát az már igazán szomorú dolog volt, hogy a te levélkéddel kimaradt a többi közül. Node, most legalább olyan szépen és rendesen írtál, hogy külön meg kell köszönnöm érte. Ugye ezután mindig vigyázzol a szép írásra? Molnár Kató (Szilágycseh.) Amit Juliskának üzentem, az a te levélkédre is vonatkozik, csak annyit fűzök még hozzá, hogy szeretettel simogatom meg gondolatban a fejcskédet ezért a kedves mondatodért. „Ha sok pénzem lenne, akkor fizetném az útiköltséget, hogy csak jöjjön el Eminéni hozzánk!” Legyünk egy kis türelemmel Katókám, hátha „sok pénz” nélkül is sikerül eljutnom egyszer a ti kedves kicsi iskolátokba! Feld Erzsébet (Szilágycseh.) Ugye nem haragszol, hogy itt üzenek neked is a kicsikék között, de meg akarom köszönni azt a drága lelkesedéset, amellyel kicsi tanítványaid ügyeiben részt veszel. Bár sok olyan tanítónót adna a jó Isten szegény magyar iskoláinknak, mint amilyen te vagy Erzsikém. Szívből öllelek.

A többi levélre a jövő héten válaszolok.

REJTVÉNYEK

1. Szereplvény.
Beküldte: Szücs Béla

Szék $\frac{\text{pad}}{a}$ Szék

2. Talalós kérdések.
Beküldte: Bodnár Imre

- Mindig nyílik mégsem virágzik.
- Száz szeme van mégsem lát.
- Miért áll a golya egy lábón?
- Ki előtt veszi le mindenki a kalapját? Mi az?

A 231. számban közölt rejtvények megfejtése:

- Hullanak a falevelek.
- Teleky, Etelka, citera, rejtek, pemete.
- Ló. 36. Teréz.

Megfejtették: Harmath Zolti, Lili, Tibor Marosujvár, Orszás Mancsi, Szenor Ilike Nagyvárad, Demeter Erzsike és Béla, Nagy Irma (Kolozsvár), Fodor Lacika, Sólyom Klári, Chaura Éva Nagyvárad, Pallós Rózi és Nusi Arad, Bogdán József Szamosujvár, Glósz Bandi Székelyudvarhely, Kovács Imre Micske, Solticzky Baba Pir, Schult József, Bodnas Imre, Szücs Béla Csikszereda, Soltész Stefike Nagyvárad.

A sorsoláson Demeter Erzsike és Béla (Kolozsvár), nyerték meg Csűrös Emília: Csillagszállás című könyvét. Átvehetik az Erdélyi Lapok kolozsvári szerkesztőségében: Főttér 13. II. emelet.

Ki építette?

Halkszavú kérés a boldog emberekhez

Ha elmegyünk egy sokemeletes palota mellé, mindent észreveszünk rajta, ami szembeötöl, megdicsérik, vagy megkritizálják, de azt a leg-ritkább esetben kérdezzük meg: Ki építette?

A napokban azután megtudtam Nagyvárad egyik legszebb palotájáról, hogy ki építette. Fehérhajú, szomorú úriasszony ül egy parányi szobácskában és gyenge szivétől el-elfuló hangon mondja:

— Bizony, az én drága, jó uram építette a Pannónia-palotát. (Most a Palace-kávéház van benne. Szerk.) Építész volt szegény. Jó módban éltünk. Négy gyönyörűen berendezett szobánk volt és külön az iroda. Aztán szegény uram három nap alatt ment el gyorsoroadásban. Elment a három gyermekem után. Magam maradtam. Nyugdíjam nem volt, a nagy lakásból kisebbbe, aztán mind kisebbbe mentem, a drága, értékes holmimtól egymásután kellett megválnom, végre idejuttottam ebbe a tenyérnyi szobácskába. De még így is meglettem volna, mert horgoltam, kézimunkáztam, valahogy csak volt. Most azonban levett ez a súlyos betegség. Szíbillentyű-ferdülés és szívizom-gyulladás. Alig tudom a karomat mozdítani. Néha elindulok a templomba, de még a kapuig sem tudok eljutni. Nagyon meglátogatott az Isten!

A tenyérnyi szobácskában pedáns rend és tisztaság, a régiből maradt feketeruhán egyetlen pihe sincs. És a szegénység és nélkülözés mégis ott visorgatja gonoszokdó fogát minden sarokban. Az egyetlen ruhásszekrény sötét mélyéből is kivigyogrog, amikor egy zsebkendőért nyitják ki ajtaját és egyetlen tisztára kékelt fekete kabát komolykodik a tágas szekrényben.

A háziasszony talán észreveszi tekintetemet és meg-megránduló szájszállal folytatja:

— De ne írja ki a nevemet. Igaz, hogy a legnagyobb nyomorral küzdök, néha két leiert is majd kétségbeesem, hogy nincsen — de az uram drága nevét azért mégse írja ki. Még haló porában is nagyon fájna neki, hogy idejuttottam...

Hát nem írom ki. Megígértem. És azt is megígértem, hogy szót teszek mindenkire, akinek szivét megdobogtatja egy magárahagyott szerencsétlen úriasszony sorsa. Tudom, hogy most mindenkinek kevés van, de azért mégis sokan vannak, akiknek módjukban áll a kevésből is juttatni egy morzsányit annak, akinek még kevesebbje van, vagy semmije sincsen. Tudom, hogy kevesen ülnek magondalan lélekkel a terített asztal mellé, de mégis sokan vannak, akiknek ha észbe jut, hogy ugyanakkor egy valamikor jobb időket látott szegény úriasszonynak száraz kenyér a vasárnapi ebédeje — fére tudnak tenni egy darab lágykenyérre valót az ő részére. Az ember sohasem tudja, hogy Isten mikor sújtja csapások sorozatával, jó olyankor viszagondolni: amit tehettem, megtettem! — És azt sem tudhatja sohasem az ember, hogy az a kiszámíthatatlan legfelső könyvelés, mikor írja egy egész család javára a kellő időben és módon nyújtott darab kenyeret. Címet nem közölhetek, mert a halott férje emlékének adózó úriasszony kívánságát tiszteletben kell tartani, de kiadóhivatalkunk szívesen továbbítja a legcélszerűbb adományt is, amiből nélkülözéseit valamennyire is enyhíthetjük. (cs. e.)

Halálozás. Temesvár. Saját tud. Németremetén hirtelen elhunyt Kern József, az ottani római katolikus iskola igazgató-tanítója. Negyven esztendő volt és húzonegy évig tevékenykedett Németremetén.

Temesvár. Saját tud. Mintegy hónappal ezelőtt Mátrai Ignác dr. nyugalmazott kincstári orvost mellsebessel hozták be a helybeli irgalmasok kórházába. Az agg. csaknem nyolcvanasztendős orvos, aki igen előrehaladt véredényelmeszesedésben és asztmában szenvedett, öngyilkossági szándékkal mellbeszurta magát. Azóta az irgalmasoknál ápolták. Sebe hamarosan beheggedt, de utóbb a szív mondta fel a szolgálatot s most, ugyancsak az irgalmasok kórházában, meghalt. Mátrai dr. annakidején negyven esztendeig működött Máramarosban, Felsővisón.

Smidt Sándorné szül. Tomka Mária 64 éves korában, Nagyváradon elhunyt. Temetése ma délután 4 órakor megy végbe a Páris ucai gyászszobából. (Veiszlovits).

Elhásznadosánál, köszvényénél és cukorbetegségénél a természetes „Ferenc József” keserűviz javítja a gyomor és a belek működését és előmozdítja az emésztést. Az anyagcserehátralmak gyógyító eljárásainak több kutatója megállapította, hogy a **Ferenc József** víz-kúra nagyon szép eredményre vezet. A **Ferenc József** keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Melyik a hamis, melyik a jó pénz?

Az utóbbi időben egyre több hamis pénz került forgalomba Erdélyben. Brassótól Váradig az egyleiesektől az új százelesekig, mindenféle hamis pénzzel kellett bajlódni és egyre többen keresték fel szerkesztőségünket: kérdeve, miről lehet megismerni a valódi és a hamis ércpénzeket? Egyik olvasónk aprólékosan körül is írta, hogy hányféle pénzzel kell az embernek bajlódni, — már mint annak, akinek még egyáltalán van pénze? Mert az egyleiesektől kezdve a húszleiesekig többféle van forgalomban, minden pénznemből két-három fajta is. Így az egyleiesek között van: amelyiken az egyes szám alatt egy kis búzakalász-koszorú található, ez alatt a búzakalászkrocska alatt az egyleiesek egy részénél még kis szalagdísz is van, másrésznél nincs. A közhit szerint az a jó pénz, amelyiken ez a kis szalagocska is rajta van. Pedig mind a kettő jó, — ha t. i. nem hamisított, — ez a kis szalagocska csak gyártási eltérés. Ugyanez az eset a kétleiesekre is áll. A tízleieseknél a címeres oldalon a címer alatt áll az évszám, a pénzek egyrészénél az évszám mellett kétoldalon pici szárnyacska van, másrésznél ez hiányzik. Ugyanez áll az ötleiesekre is, valamint a húszleiesek közül a Károlyfejesekre. A Banca Nationalánál nyert felvilágosításaink szerint mindegyik fajta pénz jó, — ha véletlenül nincsen hamisítva. A húszleieseknél még az az eltérés is mutatkozik, hogy egyik fajtánál csak nagyítóüveggel észrevehető KN betű található, míg a másik fajtánál csak H. betű. Van aztán egy csomó húszleies, amelyiken még nagyítóval sem fedezhetők fel ezek a betűk. A közönség körében zavart okoznak ezek a változatok és nem tudják, melyik jó, melyik hamis? A nagyváradai Banca Nationalánál nyert felvilágosításaink szerint ezek csak gyártási különféleségek, de mind jók: viszont valamennyi fajtát hamisítják és a hamis pénzeket — csakis csengésükről, vagy ha nagyon primitívek, látszatra és fogásra is fel lehet ismerni. A romániai pénzek sokfélesége miatt természetesen a közönség nehezen ismeri fel a hamis pénzeket és ezért jó volna, ha a jövőben egységesebb pénznemeket hoznának forgalomba, hogy egységesebben lehessen védekezni az elszaporodott pénzhamisítók ellen.

Egész Erdély előkelő hölgyközönsége

beszél azokról a faconokról, amelyeket Dán Fülöp budapesti szűcs kreál. Jó szörme van, de jó szabás is. Díjtalan divattanácsokkal szolgál és általában nemcsak mint szűcs szerepel, hanem a közönségnek, mint tanácsadó is ajánlja fel szolgálatait, mindennemű prém és szörme kérdésben. Kirakatait érdemes megnézni, mely Budapest legelőkelőbb részében, a Dorottya-uca sarkán a Gerbaud-palotában van.

A villanypózna leütötte, a vonat halálra gázolta a fékezőt. Kézdivásárhely. Saját tud. A kézdivásárhelyi állomáson a beérkező tehervonat a szokásos tolatást végezte, amikor **Todorescu** Lázár 32 éves fékező az egyik fékbódé lépcsőjén olyan ügyetlenül hajolt ki, hogy hozzáütődött a sínek közt levő villanypóznához. A fékező az erős ütéstől leszédült a lépcsőkről és beesett a kocsik alá, amelyek a szó teljes értelmében lefejezték. A szerencsétlen ember alvinci származású és családjá Brassóban lakik.

Erdély legrégibb fotóüzlete
KOVÁTS P. FIAI

Cluj, Piața Unirii 8. Telefon 2-67.
Kerjen árjegyzéket!

Bosszúból reágyújtotta menyére a házat, Székelyudvarhely. Saját tud. Évek óta perlekedtek özv. **Varga Lajosné** és **Kovács Barabás** erdőfülei lakosok, mert ez utóbbi, aki apósa volt az özvegyasszonynak, magának akarta megszerezni az özvegy elhalt férje utáni birtokot, ami, mivel törvényes gyermekek is voltak, természetesen nem sikerülhetett. Ennek bosszúja arra indította a haragos apóst, hogy **Boda Dénest** ötezer lejjel felbérelte, hogy gyujtsa fel **Varga Lajosné** házat és csúrt. A tervet tegnapelőtt hajtotta végre, de ratjavesztett, mert a csendőrség azonnal elfogta a gyujlogatót, aki beismerte tettét és kiadta felbujtóját. A kár ezekre megy, mert leégett a csűr és az abban levő idei termés, csupán az állatokat sikerült még idejében kimenteni. A gyujtógatót, valamint felbujtóját bekísérték az udvarhelyi ügyészség fogházába.

SPORT

Meghívták Gaált a kassai nemzetközi marathoni versenyre. A kassai marathoni verseny rendezősege, — mint értesültünk — tárgyalásokba kezdett a romániai és a Balkán-olimpia klasszikus marathoni bajnokságának a győztesével, a brassói Gaállal. Ez a verseny, amely sorrendjében a kilencedik, nagy eseménynek ígérkezik. Magyarország, Németország, Ausztria, Csehszlovákia és Románia legjobbjai fognak megküzdeni a pálmáért. A nagyszabású és nemzetközi verseny nevezései közül ragadjunk ki egy néhányat: Galambos, Gyetvay, Majorosi, Hegedűs, Magyarország), Jaeckl, Steinwander, (Németország), Heks, Zofka, (Csehszlovákia), Blumberg, (Lett), Gaál (Románia). Valószínű a rákoscsabai Lukács Sándor indulása is, ki most bebizonyíthatja a róla elterjedt mondák valódiságát. A nyertes Kassa város nagyértékű tiszteletdíját nyeri.

Nagyváradra új futballbíró bizottságot nevezett ki a központ. A régi bizottság helyébe a bukaresti központ 3 tagból álló ideiglenes bizottságot nevezett ki az ügyek továbbvitelére. A bizottság a következő tagokból alakult: Molnár Lajos a bíróbizottság volt elnöke, Vancu Péter és Nyul Ferenc. A kinevezett bizottságnak rövid időn belül ki kell írni az új választásokat.

November havában tartják meg az első román-magyar válogatott ökölvívőmérkőzést. A MÖSz már elküldte válaszáat a román ökölvívó szövetségnek, amelyben értesíti, hogy hajlandó kiállítani a magyar ökölvívó válogatottat a románok ellen. Ajánlatuk szerint hajlandók Bukarestbe is lemenni, ha a hivatalos román ökölvívógárdát állítják ki ellenük. A mérkőzés időpontjával november 17-ét, vagy 23-át ajánlják. Visszatérően a magyar csapat Temesváron is fog szerepelni az ottani kerületi válogatott ellen.

Kelemen Kornél dr lett a magyar Országos Testnevelési Tanács elnöke. Lázár Andor dr.-t, az O. T. T. volt elnökének igazságügyminiszterre való kinevezése folytán a kormányzó öt elnöki tiszte alól felmentette és helyébe Kelemen Kornél dr.-t nevezte ki 1934 december 31-ig, az Országos Testnevelési Tanács elnökévé. Az új kinevezés általános megnyugvást keltett.

NAC-Törékvás kombinált—Crisana mérkőzés lesz vasárnap a Károly-pályán. Szép és nívós mérkőzésre van kilátása vasárnap a futballrajongó közönségnek. A Nac—Törékvás kombinált játszik a Crisana-val. A Nac egyedül nem vállalhatta a mérkőzést, mert játékosainak nagy része sérült. A kombinált valószínű felállítása a következő: Czinczer, Barta, Dombi, Major, Nagy, Papp, Fábán, Boksa, Rónai, Bodola, Kocsis. Tartalékok: Farkas, Stettner, Sternberg, Krausz. Abban az esetben, ha Bodola, — aki jelenleg Brassóban van szüleinél, — nem térne addig vissza, Nagy jön fel csatársorba, míg helyette Sternberg játszik centerhalfot. A Crisana is erősen készül a mérkőzésre. Felállítása még bizonytalan.

A GYERMEK

ROVATVEZETŐ:
CSÜRÖS EMILIA

Nagyanyámhoz.

Irtai Varga Elke

Jó Nagyanyám lelkem
Szeressél Te engem!
Aranyszálú leveledet imá-
könyvbe tettem,
Biztató jó szavaidat
a lelkembe véstem
Drága jó Nagyanyám!
Imádkozzál értem!

I. dñj.

Hogyan töltöttem a vakációt

Amikor befejeztük az évet a nagy vizsgával, a IV. elemiben, a szatmári Kedves Nővérek zárdájában, örömmel siettünk ki a teremből, hogy hármas hip-hip-hurrá kiáltással üdvözljük a nagyvakációt. Ekkor elének toppant kedves nővér Benedicéta és közölte velünk, hogy a liceumi felvételi vizsgára még itt kell maradnunk. Két nap mulva vizsga nélkül bocsátotnak bennünket haza. Itthon Krasznabéteken kitörő örömmel fogadott kis testvérem, Tamás, aki az I. elemét végezte. Elvettük a sok játékot, amelyeket husvétkor elraktunk. Kiporoltam és kimostam az összes babaruhákat. A babámnak egy kissé lekopott a szeme és az arca a sok öltöztetéstől. Elvittem Apuskámhoz, aki orvos, hogy vizsgálja meg a babát és rendelkezjen valamit részére, hogy ismét szép legyen. Apuska azt mondta, hogy vegyem elő rajzkészletemből a színes ceruzákat és javítsam ki a baba szépséghibáit. A műtét, amint apuska mondotta, nagyon jól sikerült. Meleg nyári napok jöttek, így mi is megkezdtük a fürdőzéseket. Anyukánk készített nekem fürdőruhát, Tamásnak fürdőnadrágot. A nyári napok forróságán kifogtunk, mert egész napokat a vízben, vagy a mellette levő homokban töltöttünk. Néha a kertünkben a virágok között a fűvön heverésze meséltünk, vagy meséket olvastunk. Így a nagy melegnek sem ártottak nekünk, mert összegyűlt iskolatársaimmal hamar a hűvös vízbe vetettük magunkat, ha melegünk kezdett lenni. A sok fürdőzés csak az én kis babámnak ártott meg, mert segegynek az arcáról megint lekopott a máz. Nyár közepén lementünk Nagy-Szokondra, ahol a nagymama kertje alatt folyik a Mária-patak. A patak partján virágos nagy rét terül el. A rét szélén emelkedik az erdővel borított Bükkhegység. Nagy meleg volt, anyuskáknak az engedelmeivel lementünk Tamással a patakba fürödni. A patakban kisebb és nagyobb halacska úszkáltak. Fürdőzés közben igyekeztünk elfogni őket, de ez nem nagyon sikerült. Egyszer, amint belecsapódtam a vízbe, a markomon keresztül csúszott egy halacska, amitől inamba szállt a bátorságom és nagy vitással kiszaladtam a patakból. A virágos réten vadvirágokból nagy bokréta szedtem és a vízből előkerült Tamással befejezve fürdőzésünket, a csokrot elvittük nagymamának. Mire a kirándulásból hazajöttünk, már vártak bennünket a melegségtől eltikkadt virágok. Tamáskával versenyezve horadtuk a vizet reájuk. A csűrök tetején a kicsi golyák szétterjesztett szárnyakkal próbálgattak a repülést és a nagy hőségtől látogatták csűrüket. Szerettem volna nekik is jó, hideg vizet önteni a forró napon látogó csűrükbe, de olyan magas volt a fészük, hogy nem mertem hozzájuk felmászni. Már kirepültek a fészekből a kis golyák, mikor jött a nem várt hír, hogy a liceumi felvételi vizsgát augusztus végén kell letenni. Magyarországi nagymamával, aki nálunk nyaralt, kezdtem a franciát olvasgatni, apuskával meg a románt és a számtant nézegettük át. Mire megérkeztem a jól sikerült felvételi vizsgáról, már elmentek a kedves golyák és a fecskék is nagy csapatokban vonultak dél felé.

Igy töltöttem én a vakációt!

Krasznabétek.

Kilicsey Alice

I. lyc. tanuló

II. dñj.

Az én vakációm

Nagyon kellemesen töltöttem a hosszú vakációt. Bizony reám fért, mert nagyon kifáradtam a tanulásban. Volt öröm, amikor vége volt a tanításnak. Vittük haza a könyveinket és úgy eltettük őket, hogy alig tudtuk később előkeresni. Én azóta minden nap kint voltam a szabadban. Sokat játszottam a testvéreimmel. Vittünk magunkkal uszónát és mikor kifáradtunk a labdázásban és futkározásban, leültünk egy bokor tővébe és jóízűen falatoztuk a vajaskenyeret. De mikor nagyon meleg volt, elmentem a strandfürdőre, vagy Édesapám vitt el Tömösre. Ott aztán szabadjára lubickolhattam a vízben és sütkérezhettem a forró nyári napon. Vasárnapként elmentünk autóval szép kirándulásokra tenni. Meglátogattuk Bránt, ahol a régi királyi vár van, Rozsnyót hatalmas sziklán épült erdőjével, Szinaját, ahol a nagy kaszinó van, Pesterét a csepkőbarlanggal és még sok más szép és nevezetes helyet. A barlangba vezető út két nagy sziklafal között vitt. A közeli faluból román gyerekek jöttek velünk fáklyákkal, bevezettek a barlangba és kórusban szavalták, hogy formálódta a szialagitték és a szialagitték. Egy szép napon elmentünk autóval Kolozsvárra. Gyönyörű út volt. Nagy hegyeken, virágos réteken, aranyárga gabonaföldeken, városokon, falvakon és folyók mentünk keresztül, míg végre elertünk Nagymamához Kolozsvárra. De a sok élvezeten kívül komolyan gyakoroltam magamat a birkózásban, boxolásban, futásban és magasugrásban. Azt mondják, azért vagyok olyan erős, mert súlyzózom. A pingpongból én is sokat segitettem fát hordani és ez is nagyon megerősített. Magasugrással 100 lelt nyertem és vettem rajta társasjátékokat, mert ezekkel nagyon jól el lehet szórakozni. Hej, aranyos vakáció, be kár, hogy már eltelt. Különösen a szünidő végefelé vettem ki a részemet a mulatságból. Nagy csatákat vívtunk a Királyhegy oldalán, ott, ahol a Fekete bástya van. Alatta a Graft-patak zúg és a vartól a patakig nagy sziklafal ereszkedik alá. A száz fiúk az ellenségek. Vannak nyilaink és ezekkel lövöldözünk rájuk és ők is reáuk. De a háború után ismét jóbarátok vagyunk.

Volt még egy élvezetem a vakációban, amely nem múlik el akkor sem, amikor letelik az arany szabadság. Ez pedig a levélírás Eminéninek és az üzenetek olvasása. A hosszú szünidőben nagyon jól kipihentem magam. Most már bátran és bizalommal nezek szembe azzal a sok fáradtsággal, amelyet egy új iskolai év hoz magával.

Brassó.

Nagy Dózi
I. gimn.

II. dñj.

Pályázat

Nem soknak volt ilyen kedves vakációja, mint nekem, amit nem tudok a jó Istennek eléggé megköszönni. Annyi szépet, kedveset láttam, hogy én azt úgy leírni nem is tudom, csak elmondani tudnám, ha Emi nénivel beszélhetnék. Megpróbálom leírni, úgy, ahogy tudom. Vizsga után egy pár hét mulva kimentünk bátyámmal eprezni a havasra. Nagyon sokáig kellett mennünk, mert nagyon messze volt, bizony elfáradtam nagyon. Olyan szép volt a nagy fenyőerdő, énekeltek a madárkák, úgy elhallgattam, közbe-közbe leültünk egy-egy szép forrás mellé. Minden járom bécitől kérdeztük, hol van a sok eper? Mire dél lett, elérkeztünk az eszlenához, éppen fejték a juhokat, mingyárt elkészítették a friss zsendicét, ordát, megkínáltak vele, olyan jó volt Emi néni, ha ott lett volna, nem cserélt volna egész Nagyvárral, olyan jól nem evett sohasem. Délután megmutatták az

eprésző helyet, szedtünk epret sokat-sokat, míg este nem lett, akkor visszamentünk az eszlenához, jól eljászadoztam a kecskével, melegedtem a tűznél, aztán megvacsoráztunk, lefeküdtem a jó tiszta ágyba, reggelig olyan jól aludtam, csak akkor ébredtem meg, mikor várt a friss tej. Még egy kicsit eprészünk, szépen hazajöttünk a finom illatos eperrel. Aztán meg sok minden szépet láttam, Emi néni! Elvitték édes szüleim Ősikevel Marosvásárhelyre, Csibára, Radnóra Nagymamáékhoz. Láttuk Radnót a Nagy gátot a Maroson, megnéztük a műmalmot, csónakáztunk. Megnéztük Vásárhelyen a szép városházát, a kulturpalotát, nem csak kívül, Emi néni! Édes anyám bevitt, bent is megmutatott mindent, sokat mesélt nekünk. Meglátogattuk keresztanyámékat. Volt részünk ott sok-sok gyümölcsben, dinnyében, annyit, de annyit ettünk.

Ugye, milyen egyszerű vakáció volt?

Józsa Iboiya

III. el. o. t.

Szé. e. elyszentkirály.

Eminéni üzeni:

A nyeresémtárgyak részletezését, jövő mellékletünkön közöljük.

Kovács Imre (Micske.) Örülök Imikém, hogy meggyógyult az ujjacska és hogy ezt egy csinos levélkével bizonyítottad be. Hát csak vigyázz más-kor a biciklikerekre! Mit csinálnak a nyulacskaid? Szabó Juliska (Szilágycseh.) Hát az már igazán szomorú dolog volt, hogy a te levélkéddel kimaradt a többi közül. Node, most legalább olyan szépen és rendesen írtál, hogy külön meg kell dicsérjelek érte. Ugye ezután mindig vigyázz a szép írásra? Molnár Kátó (Szilágycseh.) Amit Juliskának üzentem, az a te levélkédre is vonatkozik, csak annyit fűzök még hozzá, hogy szeretettel simogatom meg gondolatban a fejcskédet ezért a kedves mondatodért. „Ha sok pénzem lenne, akkor fizetném az útiköltséget, hogy csak jöjjön el Eminéni hozzánk!” Legyünk egy kis türelemmel Kátókám, hátha „sok pénz” nélkül is sikerül eljutnom egyszer a ti kedves kicsi iskolátokba! Feld Erzsébet (Szilágycseh.) Ugye nem haragszol, hogy itt üzenek neked is a kicsikék között, de meg akarom köszönni azt a drága lelkesedéset, amellyel kicsi tanítványaid ügyeiben részt veszel. Bár sok olyan tanítónót adna a jó Isten szegény magyar iskoláinknak, mint amilyen te vagy Erzsikém. Szív-ből öllelek.

A többi levélre a jövő héten válaszolok.

REJTVÉNYEK

1. Szerepvény.
Beküldte: Szücs Béla

Szék $\frac{\text{pad}}{a}$ Szék

2. Talalós kérdések.
Beküldte: Bodnár Imre

- Mindig nyílik mégsem virágzik.
- Száz szeme van mégsem lát.
- Miért áll a golya egy lábón?
- Ki előtt veszi le mindenki a kalapját? Mi azt?

A 231. számban közölt rejtvenyek megfejtése:

- Hullanak a falevelek.
- Telek, Etelka, citera, rejték, pemete.
- Ló. 36. Teréz.

Megfejtették: Harmath Zolt, Lili, Tibor Marosujvár, Oszás Mancsi, Szenor Ilke Nagyvárad, Demeter Erzsike és Béla, Nagy Irma (Kolozsvár), Fodor Lacika, Sólyom Klári, Chaura Eva Nagyvárad, Pallós Rózi és Nusi Arad, Bogdán József Szamosujvár, Glósz Bandi Székelyudvarhely, Kovács Imre Micske, Solticzky Baba Pir, Schult József, Bodnas Imre, Szücs Béla Csikszereda, Soltész Stefike Nagyvárad.

A sorsoláson Demeter Erzsike és Béla (Kolozsvár), nyerték meg Csűrös Emilia: Csillagszállás című könyvét. Átvehetik az Erdélyi Lapok kolozsvári szerkesztőségében: Főter 13. II. emelet.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja szavankim: 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 20 lei. Allástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény.

Lakás

Uccai butorozott szoba november 1-től kiadó. Rífoók-u. 16. sz.

Kiadó üzlethelyiség november 1-re, Piața Unirii 5. sz. a. Értekezhetni a házmesternél.

Kétszobás, modern, emeleti lakás november 1-re kiadó. Körös-ucca 15.

Egy szoba konyhas lakás november 1-re kiadó. Lakatos-u. 2.

Egy szobás udvari lakás hozzátartozó mellékkel kiadó november 1-től. Körös-ucca 62.

Kétszobás lehetőleg fürdőszobás, egészséges lakást keresek novemberre. Cím: Steiger Boldizsar Bolinteanu (Kertész-u) 1 b.

Adás-vétel

Sürgősen eladó, halálos eset miatt, szőlő és gyümölcsös felszereléssel. — Cím: Mélyárok oldal (Calea Luncei) 17.

Ház garageval, gazdasági épületekkel, nagy udvar és kerttel, gazdaságra kiválóan alkalmas, előnyös feltételek mellett eladó. Strada Eroul Necunoscut (Temeș-u.) 15.

Szép férfilitikabát eladó. Várház-ucca 33. sz.

Szép és jó hálószoba bútorok, két sodrony, egy íróasztal és pávogalambok olcsón eladók. Párizs-u. 2.

Diót veszek kis- és nagymennyiségben. Jó Lajos kereskedő, Körös-u. 24.

Gobelinképek árusításában jártas, kaucióval rendelkező utazókat felvesszünk. Dr. Ioan Ciordas 11. sz.

Alkalmazás

Kiszolgáló tanuló-leány felvétetik Rákóczi-út 7 Rapid áruház

Intelligens, keresztény lány, nagy iródi gyakorlattal, háztartáshoz, főzéshez ért, gyermekszertető, megfelelő alkalmazást keres. Megkereséseket „Körmoly, megbízható” jellegre a kiadóba kérek.

Hosszu bankprakszissal rendelkező tisztviselő bármilyen foglalkozást elvállal vidéken is. — Ertesítést szorgalmas jellegre a kiadóba kérek.

Tisztességes mindenféle leány azonnalra kerestetik. Lakatos u. 2.

Különléle

Közpályozási szakszereven végez Wallner Ferenc borbély, Alex Russo 2. volt Károly-ucca, Vencencén.

Írógépeleést, mindenteljelevezést másolást és sokszorosítást olcsón vállal „Universal” Oradea, Rimanóczy-u. 4. Iróépp kölcsönzés.

HA nyomtatványra van szüksége, forduljon bizalommal a Szent László-nyomdához, Oradea, Str. Reg. Carol II. (Szilágyi D. ucca) N. 5.

„HYDROTECHNICA”

OBERDING ANTAL

víz- és gáztechnikai vállalat

Viz-, csatorna, kzp. fűtés és földgáz berendezések Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii (Főtér) 21. sz.

Korszerű olcsóság a kolozsvári

Központi Étterem-ben!

Ebéd 900 lei
Vacsora 700 » havonta.

A legkitűnőbb ételek, étlap szerint, a mai viszonyoknak megfelelően feltűnően olcsók.

Ha jó és olcsó könyveket akar a tudomány és irodalom bármely ágából, úgy forduljon bizalommal

Keszey Albert

könyvkereskedéséhez
Cluj-Kolozsvár, Főtér 7. sz.

Vidéki főmegbízottaink: Aradon: A „Vasárnap” kiadóhivatala Str. Bratianu. — Bukarestben: Jávör Béla, Str. Matei Basarab 10. — Csíkszeredán: Albert István. — Gyergyószentmiklóson: Ferenczy Árpád. — Kolozsváron: Dr. Sulyok István, Főtér 13. emelet. — Kézdivásárhelyen: Földi István, Piata tárgyzület, Püspöki-palota, Str. Lonovics 1. — Magyarországon: Dr. Verzár Gyula, Budapest, IX. ker. Lónyay-u. 34. I. 11. Telefon 87-0-74. — Minden a lapunkkal kapcsolatos ügyben szíveskedjenek nevezettekhez, vagy pedig a többi városokban lévő bizományosainkhoz fordulni.

Kiadja az Erdélyi Lapok Lapkiadó Rt.

IRING ERNŐ

órák és ékszerész

KOLOZSVÁR, Strada N. Iorga 2
Eladás és javításoknál 2 évi jótállás

Török Árpád mé-

CLUJ-KOLOZSVAR

Regele Ferdinand-ut 104. — Telefon: 565.

Naponta friss husneműek és felvágottak a leg jobb minőségben kaphatók.

Kiss Testvérek és Tsa

Építési vállalat

CLUJ-KOLOZSVAR, Calea Regele Ferdinand (v. Wesselényi Miklós-u. 13.

Milyen naptárak

Jelennek meg az Erdélyi Lapok kiadásában?

- Erdélyi Szent Család Naptár.**
Sima papíron, igen szép képekkel, kétszinű, művészi borítólappal. A tartalom a legváltozatosabb, teljes vásárjegyzék, naptári rész kétszinű nyomással, 160 oldal. Ara: 20 Lei
- Mesemondó Naptár.**
Népies, érdekfeszítő cikkekkel, teljes vásárjegyzékkel, kétszinű naptárrel, 112 oldal. Ara: 15 Lei
- Földmívelők Naptára.**
Népies, érdekfeszítő cikkekkel, teljes vásárjegyzékkel, kétszinű naptárrel, 112 oldal. Ara: 15 Lei
- Keresztény Élet Képes Nagy Naptár.**
Népies, érdekfeszítő cikkekkel, teljes vásárjegyzékkel, kétszinű naptárrel, 112 oldal. Ara: 15 Lei
- Pázmány Péter Nagy Képes Naptár.**
Népies, érdekfeszítő cikkekkel, teljes vásárjegyzékkel, kétszinű naptárrel, 112 oldal. Ara: 15 Lei
- Máriapócsi Képes Nagy Naptár.**
Népies, érdekfeszítő cikkekkel, teljes vásárjegyzékkel, kétszinű naptárrel, 112 oldal. Ara: 15 Lei

Magános megrendelőknek, legalább 20 példány rendelése esetén 10% engedmény. 20 példányon felüli rendelés esetén a szállítási költséget kiadó viseli. Könyvkereskedőknek 50 példány rendelése esetén 20%, 100 példány rendelése esetén 25% engedmény. Szállítási költséget itt is kiadó viseli. Remittendát könyvkereskedőtől nem fogadunk el.

A naptárak már megjelentek és megrendethetők. Nagy keresetre való tekintettel kérjük a megrendelést minél sürgősebben.

Erdélyi Lapok naptárosztálya

Oradea, Str. Regele Carol 5.

Mielőtt BORT vásárolna forduljon

BABCSÁK GERŐ

fűszer és csemege üzletéhez Cluj, C. Moșilor 35, ahol Amiras-fele zamatos fajborokat szolgáltatnak ki literenként 22 leitől kezdve.

Óra, ékszer legolcsóbban beszerezhető

Fejér Béla

óraszám. — Cluj-Kolozsvár,

Piața M. Viteazul (v. Széchenyi-tér) 2. — Javítások a legpontosabban készülnek. Szolid árak

Kolozsvárt előfizetéseket, hirdetéseket felvesz ottani szerkesztőségünk: Főtér 13. emelet, a „Karitás” iroda; Főtér 13. udvar és Keszey Albert könyvkereskedő Főtér 7. szám.

„PRECISION”

óra- és ékszerárktár

azelőtt Bácsényiszki.

CLUJ-KOLOZSVAR, Piața Unirii Főtér 14.

CZELNAI ESZTER KÖNYVEI:

I. Diétás szakácskönyv.

Cukorbetegség, érelmeszesedés, magas vérnyomás, gyomorbetegség, hizlaló és soványító kurák, vesebetegségek esérére alkalmas konyhareceptek, Soós, Evald, Bálint, Hamesdorfer és több más orvostanár elvei alapján.

II. Cukrárszat és hidegbüffé.

Ezt a könyvet a konyhaművészet akadémiajának nevezhetjük. — Háromszáznál több recept, érdekes utbaigazító rajzok, illusztrációk könnyítik a háziasszonyok feladatát. Mind a két könyv ára külön-külön 140. — lej. Vidéki rendelésnél 10 lejjel több küldendő portó fejében. Utánvéttel 170. — lei.

Kereskedőjétől kérjen

Crypton

zseblam pa-ele mel.

mert ez a legjobb és legtartósabb elem. Kolozs és Torda megyék részére képviseli: Reisinger László Cluj, Str. Avram Iancu 17.

Szabadalmi törvény

magyar kiadás, kapcsolatban a nemzetközi egyezményvel, ára 50 lej előre fizetve.
Vass A. szabadalmi ügyvivő Cluj, strada Gen. Poetas 31.

Jó és pontos kiszolgálás, szolid árak

Dombi József

borbélyüzletében. — Cluj-Kolozsvár, Piața St. cel Mare.

HYPEROL SZÁJVIZTABLETTA

ideális száj- és toroköblögető!

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea (Nagyvárad) Str. Carol II. No. 5.